

discipulo: Si eū fecit q̄ docedi q̄sp̄ia
habitu p̄ditū est (caesi nemo tā sit ei
discipulo): est in p̄^o sp̄e q̄litas. ¶ Im-
pator tū ad exercitiū mutuo refertur:
nomē est adaliq̄d: Cū eū fecit q̄ h̄cū
et auctē habet ip̄adi: in p̄^o q̄litas
ḡnē nuā: ¶ Vir autē si maitū fecit:
relatiū nomē est: Si sexū: in 2^a
sp̄e q̄litas: Si etate: in p̄^o eiq̄dē collo-
cat. ¶ Comes nō s̄ duab̄ comes dicit:
relatiū est idignū correlatiō: Dināū
comitū comes (ut in illo mimographi
comes faciūq̄ in via / p̄ vehiculo est):
relatiū est / eqli ḡsistens op̄atiōe:

Explūta est hec isagoge:

Excerptū ex Petro de montag-
nana: ¶ Ex fasciculo mediane id
posito p̄ excellētissimū artū et medi-
cine doctore d̄m̄ Joānē de ketham
alamānū: tractate de anothomia
et diuisis ip̄firmitatib̄ corporis hu-
mani d̄m̄ anectū mlti alii t̄tātq̄
p̄ diuisos excellētissimos doctores id
positi: nemo anothomia mūdini:

Incipit anothomia mūdini:

Quia dicit Gal. septimo terrape-
tice. p̄ethodi. auctē platonis
op̄q̄ in aliq̄ sc̄ia l'arte. tradit̄ tribus
de causis. ¶ 1°. ut q̄s satisfaciāt a-
m̄it̄. ¶ 2°. ut exercit̄ q̄s exercitiū
utilissimo q̄d est p̄ itellectū. ¶ 3°. ut
re mediet̄ obliuioni q̄ est ex senectute:
hinc est q̄ his trib̄ de causis promo-
tū / p̄posui meis scholaib̄ in medicina
q̄ddā op̄q̄ copone. Et q̄ ḡgnitio p̄tū
sbiecti in medicina (q̄d est corpus
humanū / q̄ loca d̄spōnū appellatur)

est vna p̄tū sc̄ie medic̄ie (ut d̄. Quer-
roȳs p̄mo sui colliget. ca. de diffinitione
medic̄ie / hinc est q̄ iter cetera nobis
ḡgnita / ḡgnitione corporis huāni et
p̄tū eig (que ex anothomia d̄surgit)
p̄posui tradē: nō h̄c obseruas alia s̄
lū / s̄ s̄dm̄ manuale op̄ationē nobis
magis tradā noticiā:

Situato itaq̄ corpore l' hoīe mor-
tuo p̄ decollationē l' suspensionē
supino: p̄mo noticiā totiq̄ debem̄ h̄re:
2° p̄tū. ¶ 3^a cū oīs n̄ra noticiā incipiat
a notioib̄ nob̄ et q̄ s̄t ḡfusa s̄t notioia.
et totū ḡfusiq̄ s̄t suis p̄tib̄: a ḡgnitiōe
totiq̄ debem̄ inpe.

Quia totū autē q̄d debem̄ cognoscē est
in quo homo diam̄ habet ab aliis
atālib̄: Habet autē diam̄ in trib̄ s̄z
in figura v̄l situ p̄tū: et in moribus
suis artib̄: et in p̄tib̄ q̄b̄da: ¶ In
figura: nāq̄ homo est stature recte: et
h̄c habuit p̄ q̄tuor causas. ¶ 1°. q̄a
corp̄s huānū habz it̄ cetera aūalia / ma-
teria leuissima sp̄umosa et aerea. et
ideo ad sup̄iora eleuabile: ¶ 2°. inter-
cetera eiq̄dē q̄t̄itatis / calore habet d̄pliore:
q̄ s̄ p̄ ad sup̄iora eleuare. ¶ 3°. for-
mā habz p̄fectissima: q̄ cū agelis et in-
telligētis (q̄ totū vniūsu regūt) ḡnat:
et ideo sursū / eig s̄s̄q̄ vniūsi cē debet:
¶ 4°. rōe finis sui / fuit eiq̄dē stature
et figure recte: q̄ ip̄e finalit̄ ordiat̄
ad itelligē: ad q̄d deseruiūt sensū / et
maxiē sensū visū (ut apparet in p̄mo
methaphisic̄) et ideo in ip̄o debuit visū
situaī / et cēbrū. et p̄ ḡnē / caput / situ
tali: ut possit oīa diuisa sensibilia ap-

An laqueo / adhibe medicina:
cataphra. cap. 18. C.
Honora medicū p̄ n̄tē: et em̄
illū creauit altissiq̄. A deo est
cū oīs medela: v̄l. Altissima
creauit de tra medicā: et
vir prudens nō abhorrebit eā:
Eccl̄est̄ic̄. capit. 38. A.

prehēdē. Et qz ad plura sensibilia se
extendit quādo situatur in alto (quod
apparet qz custodiētes ciuitates ut pos-
sent aloge bene vidē / statuūt sua sper-
tacula in loco alto / ut in turribz et
hōmōi / ut d^r Gal. nono de iuuamēt^r
mēbroz) / et p hoc ipē ibi dicit / et eē
Au. 3. can. in pⁿ. qz nētis in situādo
caput supig in hōie / nō fuit p cēbrū
nec p aures / nec p os / nec p nares /
s; p oculos / p causā dictā. Et sic ex pte
ōm qtuor causaz apparet / qz hōmō
fuit stature recte / p qd vōm^r ātropos
l plāteng. i. plātā eīfā reūsa: et mi-
crocosm^r. i. minor mūd^r / qz sursa et
deorsū habet sicut mūd^r et vniūsa.
Et ē hec p^r dīna: / **Z^a** est ex mo-
ribz l ex arte. **P**rores enī ut alia aīalia
mag^r habz māsfuctos: nā ē aīal poli-
ticū et ciuile: / **A**rte dīa dū a natu-
ra caret: (nō enī habet arte īfā a nā
ut aranea / apes / et hōmōi): ad hoc ut
pāpīat oēm arte. **S**i enī habet aliqua
īfā a natura: / dū alia caret arte:
ut d^r Gal. 4. de iuuamētis: / **D**if-
fert eē ab aliis in p^ribz: nā nō habz
ptes mltas / qz hnt alia aīalia īfise-
tas. **R**ā nō habet ptes mltas qz dāt
a nā ut arma ad defendēdū sicut sūt
cornua rostra / vngues longe. et īfīs
taret. qz habet organū organoz (qd est
manū) qz sibi parare pot oē gen^r armoz
ad defendēdū (ut eē d^r Gal. 1. de iuuā-
mēt) / et ideo caruit a nā ill ut oīa
possit habē. **C**aruit eē p^ribz qz pilose
pēnose / et squamose s; p eādē causā:
et eē qz nō habet māz mltū supflua
et trestre: qz mateia est illaz p^rū:

²⁴⁰
Caruit eē cauda p eādē causā: Et
qz cū sit stature erecte / qz eē opat se-
dedo: cauda enī p^rhibet sessione:
Hec sufficiat de anathomia totū:
De p^ribz nāqz (licet sūt duplices
s; s; p^ribz: et q^rōite) / de s; p^ribz
bz nō ponā distictā anathomia: qz
eoz anathomia nō apparet in corpe
deriso: s; mag^r in liqfacto in gurgū
bz aqz: **D**z ponēdo anathomia mē-
broz organoz / de q^rlibz loquar: s; d^r
qz file aliqd in aliq mēbro organico
dīat: ut de carne in anathomia coxe.
et de osse in anoth^r dorsi et pedū. et
de neruis in anoth^r cerebra et nuclie:
De mēbris aut officialibz: i. q^rposi-
tis / l organicas / scēdū qz in q^rpluribz
ipsoz. **Q**ntū ad anoth^r ipoz scēdū
in mortuis / sex s; vidēda (ut d^r qmē-
tator Alexandring / qmēto libri sectaz):
s; qz sit eoz positio. qz sit eoz sba / et
p qz qclusio. qz sit eoz q^ritas. nūb.
figura. et q^rinuitas eoz. **D**z q^rntū
ad anoth^r ipoz factū in viuis / s; cō-
sidanda duo (qz eē in mortuis l mor-
tuoz anoth^r pnt qdāmo appare): **1^a**
est qz sint iuuamēta ipig / et opatiōes:
2^a est qz sint egritudines qz in ipso
pnt qūge: et si curā aliqua opata
habeat: qz sit illa ostēdat: **O**missio
aut et nūb p^rū corpus est / qz ptes:
Quedā s; qz extrema l extrēmūta-
tes dīat: / **Q**uedā nō īfise et
p^rūde: / **E**t illaz s; īfisecaz. **1^a** qdā
s; qz ordinat īmediate ad q^ruatiōē
spēi: **Q**uedā īmediate ad q^ruatiōē
īdiuidū / **2^a** qz s; mēbra gēntalia: **3^a**
s; qz in ventribz cōtīnētur: / **4^a**
s; mēbra gēntalia / ut ossa / vene / bra-
chia / mang / cura / pedes: / **5^a**
s; qz in vētribz cōtīnētur: / **6^a**
De iis qz in vētribz cōtīnētur: /

75. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

Uter autem sit ventres in corpore nostro sunt duplex: qui continent membra animata ut caput. Inferior: qui continent membra naturalia: Rediguntur autem continent membra spiritualia.

Primo in triplici ab auctoritate ventris ipso: quia illa membra fetida sunt et ideo ut ista pars abiciatur permittitur ab eis in triplicem est: **Primo** de auctoritate: quia omnis nostra cognitio et speculatio (que ex manuali consistit operatione) a notioribus nobis incipit: talia autem sunt posteriora: sunt nobis notiora. **Secundo** circa hunc ventrem primo videndum de positione sue situm eius: et de sphaera: **Secundo** de numero: quantitate: et figura partium eius.

Primo autem quod est videtur ex hoc ventre: est sphaera et complexio eius. **Positio** enim eius est facta notari: quia fuit positus infra alios ventres. **Primo** propter ipsorum eorum membrorum: que continentur: quia membra quanto minus partem patitur de nobilitate et potestate: tanto magis locum inferius obtinet in genere membrorum: sicut est in mundo in genere entium. **Ita** quia continent membra deputata ad expurgandum: et ad continentem feces: et superfluitates generales: que sunt per dunt deorsum: et specialiter que sunt accepte per sursum. **Est** itaque sphaera eius carnosa: ut intestina: et pellucida: et carnosa tamen magis. **Et** ex hoc apparet quod est complexio calida et humida: **Et** causa (quod huiusmodi venter fuit carnosus et pellucidosus: et non ossuosus) est: quia huiusmodi venter habet continere membra: que per assumptionem cibi (ut sto-

machus). et per repletionem et retentionem fecum. **Et** ex fecibus in gravitate et ex aquositate et ex ventositate (ut per diopsiam) vel propter impregnationem (ut matrem): debet aliquando tumescere. **Si** autem venter esset ossuosus: non posset tumescere.

Secundum (quod oportet videtur de numero partium: quantitas: et figura). **Partes** enim sunt duplices: sunt extrinsecas: et intrinsecas. **Intrinsecas** sunt: **Primo** peritonicas (sive peritonicas) in se: et magis intrinsecas: **Secundo** peritonicas (sive peritonicas) in se: quodammodo sunt directe: quodammodo laterales extrinsecas. **Directe** sunt que dicuntur: **Primo** coramde omni stomachi: **Secundo** magis et est pars in qua sentitur os sive cartilago epiglottalis. (quod alio nomine nominatur poma granatum): de qua suo loco apparebit.

Postea sive **Secundo** est pars stomachalis: que est supra umbilicum: l' distans ab umbilico per quatuor digitos. **Terce** est pars umbilicalis: et est ubi est umbilicus: cum quo est alligatio fetus in matrice: cum venis matricis. **Et** propterea intrinsecas cum apparet vena quodammodo que continuatur cum ipso: et peritonicas per zircum epatis in chylum sunt vena. **Ista** tamen in partem est sanguis: quia frustra est pars peritonicas a propria operatione: et propterea continuatur evanescat: ideoque minor apparet in senibus quam in iuvenibus: sicut et evanescat arteria: que cum dicta vena descendit ad umbilicum fetus. **Et** quando est in umbilico descendit ipsa: et pervenit ad artam: et riam adora: iuxta spodiles renem et ylorum: ut infra dicitur. **Et** quando ex carnis mirach pro umbilicum: habet quodammodo artam: que est ad modum nervi l' chorde: **Quarto** est pars que vocatur sume: infra umbilicum per quatuor digitos: et est pars in qua vene quedam

terminat ad cutim: p q̄s pueri exites
 in matrice emittit aquositates. Et
 ideo (vt dicit Auicenna) tales vene / et tal
 ps / notior est in nō natis: q̄ in pfectis:
 patet q̄ta terti ca. de causis Ego hō
 mō mltōnes mōstrauī: q̄ i pfectis
 frustra ab opatione: **C**u. est ps
 q̄ vocat pectē: in quam existit mē
 bra genitalia: **P**artes vō laterales
 s̄ duo: yppondria: et plia: **E**t ē
 yppondriū dextrū: et sinistz: **D**extz:
 vbi locatū est epar: **S**inistz yppon
 driū: vbi locatum ē est splen: **E**t
 plia: **D**extrū: **E**t sinistz siliter:
 is visis: partes magis in
 fecas discernas: **I**psarū enī
 quedam sunt continentes:
 quedam vero contente;

Qontinentes: cō noīe vocat mī
 rach: **M**irach aut opoit ex quibz
 p̄tibz: s̄z cuti. p̄guedie. p̄niculo car
 noso. muscul et chordis eoz. et siphac

Qu rasorio igit **M**irach p̄trahē
 do a sauto oris stomachi directe
 vsqz ad ossa pectinis: leuiter incidēdo
 cutim. **P**ostea iuxta umbilicū / scdm
 latitudiez iudas: p̄trahēdo a dextris
 ad sinistras vsqz ad dorsū. **P**ostea excō
 ria: et habebis p̄mo cutim. **P**ost
 aut statū apparebit p̄guedo. **M**irach
 tū in porco: q̄ in hoīe. **P**ostea locatū
 est p̄niculo carnosū: q̄ nō est neruosū
 vt alī: neqz est carnosū vt musculū:
 s̄ est p̄mixtū ex carne / et p̄niculo inuo.
Post eū s̄z chorde et musculū. **M**uscu
 lū s̄z octo vt dicit Galie. sexto de iuuā
 mētis mēbroz ca. penultimo: **C**ha
 duo s̄z logitudinales: qz fila p̄cedūt s̄

longū: a clipeo oris stomachi: vsqz ad
 ossa pectinis: ideo vocat s̄z logitudinales.
 Et isti nō hnt magnas chordas: nisi
 ligamētales: **P**ost istos s̄z duo tūf. **Z. tūfūales supiores.**
 ūfales supiores: vng a dextris: alter
 a sinistris. Et abo oriūt a supioibus
 iuxta costas: et desinūt in chordas
 circa ossa pectinis: sic qd dextra chor
 da / cedit i hō ad sinistz: et sinistram
 ad dextz: **E**t p oppoiū s̄z p̄cedēs. **Z. tūfūales ifiores.**
 ifiores ad supiora. quoz ortū est ab
 ossibz pectinis et anche. desinūt in
 chordas: cū ad locū vbi finiūt costē di
 rigūt. ita qd chorde eoz cruciatur
 adiuice ad modū istig. **X** figē:

Colūdo post istos s̄z latitudinales. **Z. latitū latitudinales.**
 quoz fila p̄cedūt s̄z latitū: vng dex
 ter: et alter sinister. Et ortū et appa
 rētia eoz est magi iuxta dorsū: versū
 sursum: **E**t isti ad logitudinalibz veni
 unt ifecates se adiuice: ad agulos
 rectos: **E**t hic est nūs. q̄ntas. posi
 tio. s̄z. figura. colligātia. et q̄ntū
Ctas. **I**uuamētū eoz est duplex: s̄z
 cōe. et p̄mū. **C**oe est duplex: s̄z s̄z
 p̄ncipale: et secundū. **P**ncipale ē
 vt q̄stituetes s̄bam ip̄q mirach mē
 bra ē it̄ifeca tueat a noamēt ex t̄i
 secis: et caliditas eoz reūbet ad int̄:
PSecundū iuuamētū est vt adiu
 uent ad expulsione eoz: q̄ a pectore
 expellūt: et vt ad expulsione fetus
 et fetū cū mirach ē adiuuet: vt dī
 Gal. in eodē sexto: **I**uuamētū
 spēale est. **P**ra musculū logitudi
 nes s̄z facti ad att̄hedū p̄ncip p̄nci
 palit: **Z.** ad expelledū. **E**t q̄a hec
 opatio in iēsūnis maxie requiritur:

Cutis.

P̄guedo.

P̄niculo carnosus.

Musculi.

Logitud.

ideo isti musculi fuerunt magni: Ex-
 pulsione aut opac p gitione villos
 suoz: qbz contractis expmūt mēbra q
 ginent: et p qns expellūt qd in eis
 cōtinet: **I**te hoc faciūt grā dyasrag-
 matē cū quo cōtinuāt: qd descendens a
 pte postiori deorsū cū sit: qre itestina
 et mēbra q ginent: sū qsi inf duas ma-
 na: et ideo qm isti musculi gthūt: op-
 mit dyasfragma: sic q illa mēbra ex-
 pmūt qd in eis est. sicut aliq res gēta
 iter duas manū expellit p gitionē
 manū adducē: qd latig ifra declā-
 bit in anothomia dyasfragmatis: **I**
Musculi vō latitudines sū facti
 ad expellēdū: et p hoc maxie imedia-
 tig apprimat itestinis. Et expulsione
 faciūt p gitionē pns a q debet fieri
 expulsio: et expulsio debz fieri a supioribz
 ad ifiora: hūc est q isti musculi magi
 fuerūt positi supig q ifig: **T**rsuer-
 sales vō facti sū ad retinēdū. Retentio
 aut fit p villos trsuer sales (vt apparz
 terno de vāibz naturalibz): q rete-
 tione oportebat facē ne supfluitates
 reascēdēt supig ad locū supiore: vñ
 venūt venerunt: et ne cito descēdēt
 sū ginerēt: vt totū iuuamētū exurgēt:
 ideo nō fuerūt tm duo trsuer sales su-
 piores: s et inferiores: **D**iqz magis
 requit retentio ne regrediat supig q
 q descēdat ifig: et ideo maiores fue-
 rūt trsuer sales superiores q inferiores. Et
 est ad hoc fact dyasfragma: vt postea
 dicit. **R**euatis aut et absistis musculi
 isti **A**paret siphac. **M**elū est tm vt
 in vna pte referuēt isti musculi: pte
 illud qd postea oportet vidē. **I**stud siphac
 est pāniculū subtilissimū: et valde durū
Et iste fuit factū: **C**ōmō vt

nutrimētū exsugēt

Siphac.

phibēt ne musculi gpmēt mēbra nālia
 cū ea ginent: et p hoc fuit neruosū et
 durū vt possit dilatai et gtingi qm illa
 dilatat. Et fuit subtil ne ea aggraret:
 et fuit durū ne facile rūpēt: nā eig frac-
 tura accidit passio q dicit ruptura seu
 crepatura. **I**ntimesat enī hoc mirach:
 cū rūpēt hoc siphac: **E**t est eig alia
 duo iuuamēta (que dicit. pōit libro de
 aialibz: cō. de anothomia stomachi).
 sū vt p gitionē eig vñ dorso (cū q alliga-
 tur) expellat illud qd in stomacho et i-
 testinis et in matrice ginet. Et hoc faciūt
 sū cū dyasfragmate (cū q ginnuat): vt
 postea patebit: **A**liud iuuamētū
 est vt alliget itestina dorso. et vt ab ipō
 vniūsalit oriāt pāniculū oīm alioz mē-
 broz in ipō gētoz: **A**liq vtilitas scōz
 Gal. 4. de iuuamētū mēbroz ē: q pro-
 hibet itestina a ruptura qm iflatur a
 vōsitatē: **E**t ex his apparet q sit sba
 ipig mirach et gplexio eig: apparet q
 sit eig positio: gētas pñū et nūs: appa-
 ret q sint iuuamēta ipig: **R**
Restat aut vidē de passioibz eig:
Orest aut venter pati omne
 gēg egritudie: sū malā gplexione: malā
 gpoēm: et solutionē ginnuatū. **D**e cu-
 ra male gplexiois nichil dicit: qz nō hū
 gū in sua curatione: qd ex anothomia
 depēdeat: **M**ala aut gpositio q est tu-
 mor pē nām in ipō ē duplex: qdā est
 apostema: et qdā nō: **C**ōma nō habet
 aliqd gū: nisi q in eruptione eig: si rū-
 pat ad int et extra: her est peior q si
 rūpat ad vñū lato tm. Et causa patet
 q natura nō habet supra quod se fidet
 in gtiliādo vulnū: **M**ala aut gplexio
 gpositio q nō est apostema: est **I**n-
 flatio ipig ventris: q accidit in pdropisi

asclute: l' ampanite. **¶** Ad in asclute aquo
sitas gñet in gravitate vētris int in
testina et siphar: sicut in tīpanite vē
tositas gñetur. et sicut itumescē mirach.
¶ In cura eig debes sic pcedē: cū his q̄
ponit auctores. **¶** Modū aut q̄ maxie de
pēdet ex anothomia: est extractio aquo
sitas p̄ risione. **¶** Modū aut est ut ptem
siphar quā nō rādisti reducās sup in
testina ita q̄ stet sicut in viuo: et postea
ydriopico situato supino debes cutem
trahē supig: et postea rasoriū habere
et p̄forare vsq̄ ad siphar: ita q̄ rādāt
enā siphar. **¶** Et aut stat debes habē ca
nula: et pone in foramine: et ext hē
de aquositate quātū sustinet patiens.
¶ Temp tū sis memor q̄ melig est infra
sustine: q̄ exāstissime euacuare: et spe
cialit in ydropisi p̄ debilitate vītutis.
¶ Postea di mitte cutim: q̄ redibit ad
locū suū: et recopiet vulnq: et ex aq̄
āplig nō exhibit. **¶** Ipsa vō q̄ vis ext hē
plg: retrahē cutim sicut p̄mō: istud tū
volūis nō facies nisi a lateibg: nō in
medio: **¶** Pmō q̄ vulnq factū in medio
nō ita cito cōsolidat: p̄ siphar eē grossig
et solidig ibi: q̄ in lateribg. **¶** 2° p̄
chordas vulnq patū est durē spasmū:
3° q̄ aqua melig egredit: q̄ grauis
est tendē deorsū: **¶** Si vō vent patiatur
solutionē gñuitat: tūc illa solutio est
penetrās in p̄fūdū: aut nō. **¶** Si aut
nō: tūc est cura difficil. **¶** Si sic tūc
p̄ vulnq aut egrediet aliqd de gñentis:
aut non. **¶** Si sic: aut illud qd egre
die est zirbg: aut aliqd rāoz. **¶** Si
zirbg. tūc debet sui cū spruo: l' ligare
uxta cutim: q̄tū possibile est: et postea
abscondi: q̄ totū de ipō q̄tū gñit aer: cū

242.
rūpit: et si intronittat: corrupitur.
et putrefacit alias ptes: et ideo debet
abscondi: et post illud debet intronitti.
et silū diti ext: et diti labiū ap̄tū: q̄a
natura cōsolidabit zirbū. et expellet il
lud qd est cū filo alligatū: et hoc facto
debes cōsolidāe vulnq. **¶** Si vō illud
qd egressū est: est itestinu: tūc aut
testinu: aut t vulneatū: aut nō. **¶** Si
nō est vulneatū: et neq̄ sba alia est ei
tuoluta: q̄ aliq̄ p̄ debet intronitti: **¶** Si
vō aliq̄ sba: (ut puluis) est anera. l' et
sagnis: debet lauāi ad aq̄ calidā: et i
tronitti: **¶** Si vō p̄ morā vētositas sit
reclusa in eo. et ex hoc itumescat: et nō
possit intronitti: tūc cataplasma reso
lutiuū. l' spōgia madefacta in decoctioē
resolutiuā: desup poni debet. **¶** Et detumes
cet. et sic intronittat: **¶** Si aut nō possit
detumesceri: neq̄ intronitti: tūc dilate
tur vulnq mirach: donec itestinu in
tronittat. **¶** Cū aut itestinu fuit iāstū.
¶ Tūc si ipm fuit ex grossis itestinis:
debet labia eig sui cū spruo: sicut labia
alioz mebroz. **¶** Si vō sit ex itestinis
gracilibg: tūc nō sustinet suturā: nisi sit
p̄fūda valde: et tūc p̄pediet opationē
eig. **¶** Et p̄ hoc melig est ut ditiat: et te
neat: quāta labia vulneis cū caputibg
formidat magnaz: debet enī labia d
testinu quāgi: et debes habē formidō
magnas: et facē q̄ mordeat labia quāta
vulneis. et abscondē caput statū: et sic facē
donec labia sit quāta: et tūc intronitte
itestinu ut p̄q. **¶** Hoc facto: ad curādū vē
tris solutionē redi: **¶** Et istud vulnq cu
rari debet cū reditioē labioz in unū: et
reducta gñet in unū: futura facta cū
spruo: hoc mō. **¶** Ad in p̄ma futura reni

pe totū mirach ex vna pte: ex opposita
vo pte debet dimitti siphac: et reliqua
de mirach in pte in q̄ dimissa fuit
siphac debet assui: et ex alia pte debz
siphac dimitti. et sic ḡnter: ad hoc
vt labiū siphac iūgat: et reducat
labia mēbu carnisformis: vt fiat cer-
tior et firmior q̄solidatio vulneis:.

Et eode mō vulnū hoc loquatur: **ill**
si p̄ seipm nichil sit egressū: Et
hoc de anothomia mirach (q̄d ē mē-
bz ḡntes): sufficiat:.

Restat vide de anothomia ḡte
toz: Hec mēbra s̄ numero
des. **Pr**imū q̄d occurrit est zürb. **2^m**
iēstina: **3^m** stomacho: **4^m** splen:
5^m epar: **6^m** misintēu: **7^m** renes:
8^m vesica: **9^m** testiculi: et vasa sp̄-
matica: et matrix in mulie: **10^m** ē
v̄ga cū collo vesicē: **De zürbo:**

De zürbo aut **P**rimū q̄d oportet
vidē est locū eig. **Loc**us eig in
hoī est: q̄ coopit stomachū ab āsioi
pte: et oīa iēstina. Et licet in aliis
nō coopiat oīa iēstina: hoc fuit: q̄
hō inter cetera aīalia eigde ḡntatq̄
est debiliōis v̄ntis digestiue: et etiā
q̄ iēstina nouis exsioibz s̄ magis
disposita. p̄ aut eig subaliore esse et mi-
ng pilosa. **E**x hoc eq̄ p̄t pate s̄dm
q̄d sit eig iuuamētū. **I**uuamētū enī
eig est p̄ncipalit̄ q̄fortūe v̄ntis digesti-
uā stomachi: et v̄ntis: reūborādo
calore nāte ad stomachū. Et p̄terea
dixit Gal. 1. u. de ingenio s̄ctatq̄: q̄ q̄dā
miles in bello fuit vulneatq̄: cui epi-
plex. v. zürbz fuit abscisq̄: tū ex vulnē
sanatq̄ est: ex quo tū postea nō potat

digere. **E**t ex his q̄sequēt patet terrū
iūrdū de ipō: s̄z de s̄ba eig. **S**ba eius
nō fuit simplex: s̄ q̄posita et fabricata ex
s̄stāntis q̄ hnt calefacē: Et p̄tēa fuit
q̄posita ex triplici s̄ba (sicut d̄ Gal. 10.
de iuuamētis mēbroz): s̄z ex p̄ncipulis
subalibz duobz: ex adipe seposita: et ex
arteriis et venis.

Primo ex p̄ncipulis.
ill ut ibi p̄ncipuli ḡntent alia. Et eq̄ q̄a
iste zürbz debebat eē extensibil̄ leuis: et
densq̄ vt caliditate reūbēt: et ad hoc aut
maḡ p̄t s̄ba p̄ncipulis et aliq̄ alia q̄:

2° in ipō fuit adēps: q̄ calefacit cū
sit valde p̄p̄qua caliditatis: s̄ in potētia
ad calidū: **3°** arteie et vene: q̄ mltā
calefaciūt.

Ex hoc patet reliq̄ duo s̄z q̄s
sit nūs p̄tū eig: Et q̄ sit colligātia eius.
P̄tā habet colligātia ad mēbra ad que
tūminat: vt ad stomachū l̄ ad splenē.
et ad iēstina: et sp̄cālit̄ colon: p̄ causa
que dicitur: **H**abet colligātia ad mē-
bra a q̄bz oriūt: **O**riūt nāq̄ a p̄nci-
culo carnosō inter d̄p̄stragma. Et causa
q̄re in oriūt est: **1°** q̄ ad p̄ncipulū illū
terminat̄ due extremitates p̄ncipuli
siphac: q̄ debent iuehūre zürbū: Et sic

2° q̄ ibi est vena magna: et eq̄ arte-
ria: a q̄bz iuxta stomachū oriūt vene
pue: et arterie: q̄teretes zürbū: **3°** est
ibi misintēu seposita: a quo oriūt adēps
seposita: replens vacuitates illiḡ d̄texture:.

Que aut ip̄ng egritudo ē declānda p̄
anothomia: patet ex his q̄ dicta s̄z sup̄:

De iēstina:

Eleuato aut zürbo (q̄tū ad parte
q̄ coopit iēstina: et nō pl̄g. ne mo-
ueas alia mēbra a suo loco): statū appa-
ret tibi iēstina: **C**irca q̄ p̄mo nō

tab positionē: et numerū. fuerunt
enī plura inuoluta et reuoluta: et nō
fuerūt unū intestinū. **¶ Duo.** **¶ Omnia**
q̄ data in quōsdā brutis: tū sit unū in
testinū rectū l̄ rectū p̄cedens: in hoīe
aut̄ et in aliis animalibz p̄fect̄: fuerūt
reuoluta: ut diu abq̄ cōtinēt̄ in sto-
macho: et in testinis: q̄ si nō cōtinēt̄:
oportet q̄ aiāl̄ eet in cōtinua assuptōe
cibi: et in cōtinua assellatione: et gr̄-
nuatio illa impediret occupatioē: et aliis
p̄fectionibz opationibz. **¶ 2^a causa fuit.**
q̄a si testinū fuisse totū unū rectū:
nō q̄libz ps̄ cibi fuisse cōtacta a superficie
intestini: et ideo nō exiret totū testi-
nū: totā humiditatē cōtinua in cibo. **¶ Et**
nichil remaneat de cibo cōtactū ab testi-
nis: et ut totā humiditas exiret: tur:
ordināuit natura: ipsa eē inuoluta: ~
Ex hoc statim apparet q̄ sit plura nuō.
q̄a sex: tria subtilia: et tria grossa: ~
¶ Primo videndū est de grossis (q̄ sit
thorax). **¶ Incipiā** q̄ ab vlt̄o qd̄ vocat̄
rectū l̄ lōgū: q̄ extremū est cōstipū: qd̄
vocat̄ ang. **¶ Et** ut anochomia alioz nō
destruat. ligare oportet testinū istud
circa mediū eiq̄ in duabz p̄tibz. et in
medio ligaturō icidē: et thiorē p̄te d̄itē:
et cū sup̄ior̄ ascedē sarnādo: ~ **¶ Et nota**
circa istud testinū: multitudīez venarū
miserarū: q̄ veniūt ad sugēdū: si
aliqd̄ est de humiditate in chilo: v̄l̄ de
supfluitate remāsit. **¶ Et istud testinū**
iuxta plia finit̄. **¶ Vbi** incipit testinū co-
lon. **¶ Et d̄: colon** q̄ plura cola habet l̄
cauernositates l̄ cellulas l̄ cameras: in q̄-
bz sterc̄ figurā accipit: et in ip̄o retinet̄
p̄ has cellulas: **¶ Circa** qd̄ testinū

242
debes cōsiderare locū: q̄ mltū circa
sinist̄ renē inuoluēt̄. **¶ Hec** est causa q̄re
eiḡ dolor: ex pte loci: nō distiguit̄ a do-
lore renali. **¶ Postea** vō ascendens et
coopitēs splenē: incipit circa extiora de-
clinare vsq̄ p̄te dextrā: et cooperit̄
stomachū. **¶ Et p̄** coopitūrā quā facit
sup̄a stomachū: accidit: q̄ q̄n super-
fluitates descedūt ex hoc intestino:
q̄ stomacho ei opant̄: et dolor et ru-
gity tūc t̄p̄is apparet circa stomachū:
et tūc statim homo appetit assellare:
et assellat: qd̄ nō cōtinēt̄: si in stoma-
cho essent humiditates q̄ facerēt hūc
rugitū et dolore. **¶ Et** ex hoc patet qd̄
accidit his q̄ purgāt̄: q̄ sic copis eis
accidit: q̄n appetit assellare: v̄l̄ hu-
mores in intestino hoc cōtinēt̄: q̄ debet
euacuari: q̄ tūc illi huōres in testi-
no illo existētes alterāt stomachū:
et os eiḡ: et ex altatōe oris stomachi
seq̄t̄ sicropis. **¶ Sed** dubitat aliqs
rōnabilis de loco huius intestini: cū sit
de grossis debet eē ifiḡ: et nō supra
alia: q̄ oppositū apparet. **¶ Dicedū** q̄
istud testinū fuit locatū sup̄a iuxta
stomachū: p̄ tria. **¶ Propter** **¶ Omnia**
q̄ istud ignobilis est oibz gracilibz:
et ideo sub mirach: ut oīa grācilia
debur̄ eē posiat̄ extiḡ: **¶ 2^m** q̄ istud
intestinū cōtinēt̄ feces: et aliqui dicit̄:
et de se puata sit omī humiditate et ca-
liditate nālī: ut a mediis vicinis ad-
iuuaret̄: ordināuit natura: ut ime-
diate locaret̄ supra stomachū: ut
coopiret̄ a zurbo: a quo et stomacho
coopit̄: q̄ et zurbo ip̄m humectat et
calescunt. **¶ Et p̄tea** apparet q̄ nō est

Rectū.

Colon.

Regre i specu. nālī v̄itē. libro. 29. ca. 66. De instrū. vbi agit̄ de ordīe hoz̄ testi-
ni: (q̄ sit duodenu. ieiunū. v̄t): quo abq̄ ea p̄tū sit: ~

aliud intentu intestinu cu quo alli-
gaty sit zrbg sicut cu colon: **3^a ca**
huius locatiōis est. qz istud intestinu p-
prie est factu ad gnedu et expelle-
du feces: s; magi ad expelledu: et ideo
int' alia intestina ad ipm ppe debuit
puenire colera: qz habz expulsua sti-
mulare: mo p hoc qz sic locatu est: co-
lera ad ipm sbam puenit: p' illa q ad
grauitate intestinoz puenit. **Ra** supra
ipm in pte dextra existit penula epa-
tis / in qua existit chylis fellis cu quo
alligat: et hoc patet ad sensu. **Et**
p' tca tale intestinu in tali loco apparz
citrinu: et amoz in gustu et mgnu.
Et nota circa hoc mirabile opationem
nature. **Ad illud** qd obicit: soluit
qz intestina no iudicat supiora rone
loci: s; rone colligatie / qua habet cu sto-
macho l' fudo stomachi: mo intestina
gntia / rod colligatie ad fudu stomachi
st' supiora aliis: **Et ex loco** istig
supioris intestini / apparet causa qre
in dolore colico auget' dolor tpe assup-
tiōis cibi: qz tuc istud intestinu gpmat'
a cibo: **Dz** tpe famis no: s; iudetur
dolor renalis / **Et hoc e** vnu figuru ex
signis distinctiuis ut vnu dolore et
alio: **Et ex loco et colligatia** diti
intestini apparet nob duo: vnu vtile
in ggnitione: aliud in opatoe et ggnu-
tione. **Ad ggnitione** gsert: **1°**
qz qn fit calica passio / rapit in pte
sinistra: et in illa magi molestat tuc:
2° qz intestinu illud frigidu est illu / cu
no tigit a chylis fellis: **3°** qz i ma-
iori qntitate locatu est circa rene si-
nistru: et est strictu. **Tame** illa co-
lica q fit in pte sinistra no ta diu mo-

lestat: tu qz fit a causis facilioibz: tu
qz causa eig est in loco viciniore ad ex-
pulsione. **Et nota** hoc: qz p experientia
vidi mltos: **Quatu** vo ad opus
gsert: **1°** qz in colica / ea q admstrat'
adextra / debet magi applurai et appxi-
mai circa pporodiu dextz / q sinistra:
licet utrobiz gseat: **2°** qz qn fit cliste-
melis est ut corpz declinet vsq dextru /
ut intestinu colon no gpmat' ab aliis:
postea trecto clisteri / qn volutas est
ut egrediat' clisteri / stat se statim sup
latz sinistrz: et postea paulatim super
dextz: sicut in expulsione q debet fieri
p positione / potione / admstrata per
supiore pte. **et d'** qn rapit mouere:
Hoc est de loco eig / et colligatia eius:
1^a **Abam** eig vno eig cosides grossa et
solida: p' terea vicositate in cognatam /
mlto tpe gnet: q in eo fortissimu itda
gnat' dolore: q cu fiat in sba grossa et
solida: apparet ac si intestinu terebello
pforetur. **Et ead** in hoc / filat' dolor hq:
dolori renali: **2^a** **Quarto** gsidare de-
bes figura eig et forma: q apparet ex
datis. **Cellulosa** eni est intestinu: et in
cellulis ist' quia via et tnsit' mltis ob-
liat' supfluitatibz: et fit causa more sup-
fluitatu q in eo figura reapit / ad
modu illaz cellulaz: et ideo sternu fi-
gura habet / qua s'is. **Figura** maxie
apparet in sternu desicanto / et reteto:
et in febribz et in aliis egritudinibz in
qbz eundat' squibale / et hudores flegma-
ta retinet' ret s' materia gaurbitini:
na in grauitate cellaz / et est humor
flegmaticz metacolu: q est sufficiens
materia gnatiōis vniu. **Di** int' vna
cellula et alia gnet' pauca humor / q

no sit sufficiēs ad gnationē: pānā
lū gūnuatē unū omē gnāt i una cel
lula cū alio in alia cellula gnato: ∞

Conatio iuuamētū. et egritudo ip̄sig:
ex p̄dictis patet. **H**oc autē iestīnū est
gūnuatū parte sup̄iori cū monoculo
siue ceo. **Q**uod d̄: monoculū nō quia
nisi unū habeat orificiū (p̄ qd̄ attra
hit ad ip̄m. et p̄ ip̄m expellit. q̄ hoc
est ip̄ossibile): s̄ habet duo orificia:
unū p̄ qd̄ attrahit: alter p̄ qd̄ expel
lit. **I**stud autē p̄ qd̄ expellit nō est
sicut in aliis / opposite locatū cōt̄ p̄mū:
s̄ abo locata s̄ iuxta se iuē. **E**t infra
hęc orificia p̄det lanina huius iestī
ni ad modū facti: et ideo alio nō iē
vocat̄ factū: **E**t sic apparet eiū figurā:
et colligātia: et locū ei. **L**ocatū est
enī in late dextro supra et iuxta f̄
minū anche siue s̄ie: et infra renē
dextrū. **D**ba eiū est eadē cū s̄ba co
lon. **E**gritudēz eiū s̄ p̄t̄ patitur s̄iez.
Iuuamētū eiū est: ut p̄s sumi que
venit ad ip̄m: in eo retineat̄: et re
uoluatur. et ut reiberet: l̄ defrenū
p̄hibeat s̄itū ip̄sig sumi ab iestīnis su
perius: ∞

Et ista intestina sup̄iora sūt gra
lia: et s̄t tria. **N**am huius iestīnāo
cōtinuat̄ iestīnū p̄leon. **Q**uod circa
p̄lia locatiōne habet et s̄itū. **E**t re
uolutiōne. **E**t in isto sit p̄liaca pas
sio: in ā est dolor vehemēs circa p̄lia:
Et sic apparet locū: colligātia: passio
positio siue figurā: et dolor. **D**ba
eiū est gūnuatū s̄t̄ilior: et ideo grande
vocat̄: sicut p̄ p̄mā causa vocatur
p̄leon. **E**iū iuuamētū est: q̄ factū

est ut gūneat sumū: ut qd̄ velle est
possit ex fugā: ideo m̄lū iuolutū est:
et ad ip̄m pueniūt plures vene mi
serat̄: q̄ ad aliqd̄ aliud iestīnū. **E**t
ab eis: et a misenteio debes ip̄m ex
carnā: et q̄n ad p̄te eiū sup̄iorē iux
ta stomachū puenisti: tūc iuenies q̄
circa p̄te sinistra / ad sp̄oiles declinet:
et valde est iuarnatū cū misenteio:
et ideo cū cautela incide: ne frāgas
aliqd̄. **E**t p̄g iustione iuenies ieu
niū iestīnū: qd̄ talit̄ vocat̄: q̄a ut
plurimū iuenit̄ vacuū in bene dis
positis: **E**t causa sue vacuitatis est
duplex: s̄ rectitudo eiū: nā ē r̄m
sicut iestīnū vlainū: **Z**a causa est
m̄lātudo colere pure: q̄ puenit ad iestī
nū h̄c ut hoc / a chisti fellis. p̄ cana
lē: q̄ gūnuatur cū iestīno duodeno:
cū quo istud imediate gūnuat̄. **E**t
d̄: istud p̄mū iestīnū: et vocat̄ duo
denū: q̄ eiū lōgītudo ut in pluribz
est duodecī dignitoz: ad qd̄ iestīnū
canal qd̄a a chisti fell puenit. **E**t ideo
caue q̄n excarnas: ne istud canale i
cidas: s̄ inde iestīnū duodenū bene
iustig: et ligā: et tūc iustigedo: sicut iustig
p̄lāt auctores: habes sex iestīna. **P**̄m
est duodenū. **Z**m ieiuniū. **Z**m p̄leon:
et ista s̄t gracilia: et sup̄iora: **q**m mo
noculū seu ceū. **l**m colon. **6**m rectū:
Hec enī oīa iestīna videbis esse iuolu
ta / cōtinuata / alligata dorso s̄ sicut al
ligata s̄t oīa viscera: p̄ qd̄dā mēbz
qd̄ vocat̄ eucharq̄l misenteiū / a
miserat̄is q̄ in ip̄o s̄t disps̄e: et vul
gares bononienses vocant ip̄m iestī
glis: id est iestīora tenens: ∞

Monoculū

Ieiuniū

Duodenū

Iestū
p̄leon

De misentio l' (alio noie) eucharo.)
Istud mebrz (scdm auctores) sbam
 habet qposita ex venis / chordis
 pānial / ligamētis: ut pōdta mebra
 possit ligare: ex sba seposa et pigui:
 ut dura mebra (quales sūt spōdiles) /
 cū mollibz (qualia sūt vestina et alia
 visera) sine medio nō quāgāt: ut
 molle a duro nō pānatur: **R**eli-
 quas aut paruitates (que sūt in hoc)
 replent sbe glādose: q mte sūt i hoc
 mebro. Et hoc ē vnu iuuamētū car-
 nū glādosaz: q in hoc mebro sūt:
Aliud iuuamētū est ut sustēat tēt-
 venas miseratias q in hoc sūt dispse:
 sicut nō est lōgiquū q iste carnes sūt
 facte ad grāndū humiditate q vtesi-
 na et sex hūm humectaret. ut lubriet
 cito ab vstinis: et ideo videmz q ster-
 cū liqdū emittit: dato q abāia sumāt
 dura. **M**axia tū pō glādose carnis
 est in pte supior grossa: in qua frequē
 gregat p pūatē ad splene) me-
 lācolia: ex qua causat melācolia mi-
 rarchia: **H**oc facto cleua misin-
 teū: l' ditte donec feceris anothomia
 venaz q pueniūt ad stomachū et
 ad splene: ad quā vidēda / et alioz
 membrorū infla stomachū fortiter
 cū canulā p portanāū: et ligā fortit:
 et abside vestina: Et fac an / in sioz:
 infra locū ad quē pueit canalis
 a chisti fellis ad intestina: ~

De stomacho:

Qiso de intestinis: pcedas et vide
 ab terciū mebrz: puta stomachū:
 de quo debes vidē illa sex: que de abis.
Primo locū pnotabis eig: Et circa

locū. nota pmo vbi eig: 2o situm:
Ubi eig est qz nō sūt cella abisto-
 macho: ut d' Gal. quito de iuuamēt
 stomachi. et ca: 2o. Et ibi habetur
 totū qd dicit de stomacho: et dicitū est
 de intestinis / Et habet ab alie base
 tercio sue theorice dispositionis regalis
 ca: 2o. est ergo locū eig in medio
 supioris et inferioris dextris et sinistri:
 anterioris et posterioris. **S**ed tu hic du-
 bitabis. qre stomacho nō sūt positū
 iuxta os: **D**ico q causa sūt duplex.
Una est. qz iuxta os debent esse
 mebra aheleis: p attritionē acis: **2a**
 qz mebra / sūt receptiua / debet esse
 gūnuata cū stomacho: talia aut infra
 diaphragmate debet esse gūnta. Et
 ideo vidēs q stomacho supior habet cor
 mediāte diaphragmate: isig misentēū
 et intestina: **A** dextris habet epar.
 quo apphēdit quāz suis pē nullis. sicut
 manū q apphēdit et caput quāz digit:
 et a sinistris habet splene. quo calefit
 rōe artēiaz eig: **A** parte anteriori habet
 zirbū: a posteriori musculos dorū. et
 venā magnā. et artēiā q trāsīt sup
 dorū: ut postea videbis: **E**t ideo locū
 eig est in medio: q est sicut cella dū
 corū oibz: **D**ixi aut eig est. q licet
 sit locatū sup dorū: pō in eig supior
 declinat vsq sinistris: inferior nō ad dextris:
 Et causa istis situationis sūt p causas q
 dicuntur. **M**a epar debuit esse in latere
 dextro eleuatū: et tū sit magnū: totū
 gūuitate dextre p supiorē occupauit:
 splen aut nō: et ideo in dextro nō po-
 suit pō supior collocat / s in sinistro:
Mars q infior debuit ad dextrā pte de

• pp •

• Vena mai •

• sp. z. h. b. •

• m. e. r. •

• ch. l. i. s. •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

clinare: q̄ in pte sinistra ifiori iuxta
renes est itestinu colon grossu mltu
duolupa iustis mltis reuolutioibq; et
subi ibi occupat magnu lonu: s; in pte
ifiori dextra s; itestina ḡalia et sub
tilia (q̄ puu et modicu occupat lonu):
et ideo stomacho q̄ntu ad pte ifiore de
bet declinae ad pte dextra: ut reple
at grauitate ibi exente existere et
cedat lonu colon: Et ex hoc apparet
p̄mu: q̄s s; lonu sit eis s; stomachi:
Quare tu dices Quare stomacho no
fuit locatu directe sup sp̄o diles dorsi:
Dico q̄ n̄ h̄g p̄ ee triplex. **1**ma
que dicta est. ut redet epati exenti in
pte dext: et replet vanitate in pte
sinistra: **2**ma causa fuit. q̄ si sto
macho esset directe locatu supra dorsi:
tū oificia duo s; ifig et supig essent
directa: et ideo in h̄o (cū sit stature
recte) stomacho no b̄n ḡner̄ abid: s;
statim descēder̄ ab eo. **3**da q̄ hoc non
ḡn̄gat: sic fuit situatu: **3**ma causa
h̄uq; fuit. q̄ q̄ntu ad os eig supig et pte
supiore: debet recipe melacolia a sple
ne / que qū est in pte sinistra: et q̄ntu
ad pte ifiore debet recipe colera ab epa
te / qd̄ est in pte dext: Et ex hoc appaz
s; q̄s sit lonu eig s; stomachi / s; colligatiā.)
Colligatiā ḡnt̄ apparebit meliq; q̄a
colligatiā habet cū splene. cū epate.
cū corde. et cū cerebro: et illud ḡsequēter
declabit. **2**ma apparebit q̄ cū splene
habet colligatiā / p̄ venas q̄ apportat
melacolia ad os stomachi. et p̄ venas
q̄ veniūt ad laty sinistra stomachi ad
nutriēdu: sicut cū epate / habet colligatiā
cū cerebro / r̄oe venaz reliquaz: cū cerebro /

744.
p̄ neruū q̄ veit ad os stomachi. et
expadit̄ maxie circa pte supiore sto
machi: cū corde vo habet colligatiā
r̄oe arteie magne q̄ sub ipo est. **2**ma
his p̄t appare tertiu s; q̄ figure sit:
q̄ est figure rotunde. **3**ma tal figu
ra magis a nocumēt̄ remota: **4**ma
q̄ oim aliaz ē capaciāssima: stomacho
aut mltu debet rotine: **5**ma no est p̄
fecte rotunde figure / s; actual magis:
p̄ cam dicta: q̄ p̄ supior eig ē decli
nas ad sinistra. ifior vo ad dextru: ad
modu curu bite reuorte l̄ saracenic.
6ma oia q̄ dicit̄ de stomacho: meliq;
apparebit p̄ anothomia mēbroz seq̄
tiā. **7**ma Patet est q̄ntu s; q̄ sit q̄ntas sto
machi: q̄ magna valde est: cū r̄oū
ipm oportet recipe et ḡn̄e magna
quātitate abi. **8**ma Horū est tū q̄ quod no
est sp̄ m magnitudine sua vltā: sed
equat̄ magnitudi ḡrenti: q̄ est ex
tensibil et non corrugabil. **9**ma aut
videas p̄teset m̄s nūz p̄tū eig: **10**ma
eig s; duplices s; vniūsales et itegles:
q̄da vo q̄ntitate et determinate: **11**ma
me s; due tunice eig: p̄ma it̄feca est
et neruosa: **2**ma et extrinseca ē et car
nosa. **12**ma Verū est q̄ p̄ma ē sp̄ssior
secūda q̄ illa p̄mo debet tangē cibū:
et ideo ut no ledet̄ ab eo debuit esse
sp̄ssa. **13**ma p̄ aliud. q̄ stomacho p̄ illa
tunica est extensibilis. q̄ requiritur it̄
dū p̄ mltā q̄ntitate abi: **14**ma Sed extior
licet requat̄ p̄ digestionē. fuit subti
lior: q̄ digestio stomachi inuat̄ a
mēbris vicinis trūstātib; s; extesio et
ḡn̄ētia cibi / no: **15**ma Et iste tunice
no solu diūfificat̄ in s̄ba / q̄ntitate / et

loco: s; situatione villosi. ¶ **R**ia in
prima (cu in ipsa sit appetitio. et appetitio
mediate ordinat ad attrahendu) villi
sunt situati ad attrahendu: tales aut
sunt longitudinales: et ideo in ea sunt villi
longitudinales. Et quia attractio statim
quirit retentio: quia de quod attrahit. attrahit
ut retineat. quia attrahit ut in ea
membra voluptet. Hinc est quod in hac est
tunica fuerit positi villi transversales.
quod deseruiat retentio. **V**erum est quod illi
sunt locati in parte non inferiori illius tunice.
¶ **E**xtion: ¶ **I**n 2.º vo (cu ipsa ordinat
ad digestionem. et digestionem seruiat. quia
ei consequitur. et ex quatuor expulsiōe sibi)
fuerunt positi villi longitudinales. Et
ex hoc apparet quod transversa tunica fuit
nervosa. et carnosa non fuit transversa. s; s;
¶ villosi longitudinales quod debet esse in tunica
transversa: quia est l. debet esse in appetitio.
¶ **I**ta alia causa est. quia transversa ordinata
est ad sentiendu: transversa ad digendu
et ad alterandu. ¶ **H**ic autem sensatio melior
fit. quoniam sensibili immediate occurrat
sensu l. membrum sentiens: alteratio autem potest
fieri per mediu. et digestio. Et hoc est
quod expressit poit. **A**uricena ca. de membris.
¶ **I**mo can. fen. prima. ¶ **E**t natura quod
transversa tunica s; stomachi fuit nervosa.
transversa vero carnosa. ¶ **U**t namque
digens operatio. ad id quod digestum est in
potentia sine occursum puerire: senties
vero id quod sentit. non potest sentire. nisi
obuiado ei sensus s; tactus. ¶ **A**lic
vero s; partes eius gittatiue et detiate. ut
partes eius superior. et osifinu eius inferior. quod dicit
portanaiiu. ¶ **O**s eius superior s; natura
angustior est. parte inferior. quia in inferiori

debet fieri digestio. et cibum debet generari: in
superiori modo. ¶ **O**sifina in hac parte quod
nunc. et dicit. ¶ **C**onueniunt. ¶ **P**rimo quod abo
posita sunt a lateribus. et non sunt posita vel
facta in vltima emunctia partium inferioris et
superioris: s; pars inferior descendit magis quam por
tanaiiu l. pillereon (ut cibum non descendat.
s; generat in ea ut in bursa quada): sicut
superior supereminet osi stomachi (ut quoniam
stomachus repleto. hoc inclinaret. non re
ascendat cibum ad merum et os. et specialiter
quoniam mltum replet stomachum). Ex hoc potest
videri: quod ex supflua opitate cibi. dya
fragma generatur. et cibum non egreditur. ¶ **I**ta
conueniunt. quoniam abo osifina sunt in stoma
cho in loco in quo generatur l. alligat dorso.
¶ **N**am os stomachi est recte in parte. sive alligat
gastro. dorso alligatum. Et postea alligatum
est os stomachi ad spodiile ubi finit. et
¶ **I**ta dyafragma. et ista est tertia deca
ma. eo quia in duodena est costa vltima me
dosa. ad quam finit dyafragma. ¶ **E**t
ex hoc apparet tibi. quod quoniam vis extig altare
oportet. l. aliter opai circa os stomachi.
quod optimu est in dorso circa. xii. et xiii.
spodiile hoc facit. et specialiter quoniam portata
impugnatur ab epate l. splene: dummodo arteria
adorti non impediat. que in dorso est. ¶ **D**e
quibus autem spodiilibus (quod vocatur spodiles
renu) alligat stomachum: vsq; ad portanaiiu.
¶ **T**unc vero alia pars inferior. a spodiilibus
obliquatur vsq; sinistra. ¶ **E**t ideo conueniunt
illa duo osifina. ¶ **D**icit etiam.
quod superius osifinu (quod vocatur os stomachi)
est magis latu: quam inferior portanaiiu. ¶ **E**t
hoc fuit. quia per os stomachi. aliquid cibum
grosse sibi et dure. debet descendere et in
digestum: et ideo os stomachi debuit esse

latū: **H**z p̄ officiu iſig t̄m res ſtalia
 ta et digeſta debet egredi: et ideo nō
 fuit ita latū: **E**t hoc de partibz eig.
Ex q̄bz apparet ſextū qd̄ debet iſgri
 de ſtomacho: ſz q̄ ſit eig ſba. **Q**uā ap
 paret (q̄ n̄ neruoſa tunica ſit maior
 in eo: ſ: ſtōcho): q̄ ſbe neruoſe ſit a do
 minio. **E**t hoc apparet q̄ ſit eig com
 plexio: qz frigida et ſicca. **A**pparet
 q̄ opatio l̄ iuuamētū: qz duplex. **Q**uā
 ad appetēdū cibū pro toto: p̄ tunica in
 tiſeā: **A**lter ad ſp̄andū cibū ad nut̄
 mētū totū: et hoc p̄ tunica exiſeā car
 noſa: et mēbra coadūuātia: **E**t ex
 his potes vidē qz p̄t paā egritudines
 oīm genēz: q̄bz p̄t q̄pati alia mēbra
 oīa p̄ncipalia. vt epar: cor: rēbz: et ex ḡnti
 totū corpz. **C**uratio t̄m eoz p̄t ex a
 nothomia nō depēdet ml̄tū: q̄ alioz:
Et hec de ſtomacho: **D**e ſplene

Splenis anothomia p̄fecte vidē n̄
 nō p̄t: niſi abſidas coſtas aliquas
 mēdoſas ex latē ſiniſtro: quas non
 p̄fecte eleues: ſz vt ſufficit opi tuo. **Q**ui
 bz abſiſis lozq̄ ſplenis tibi apparet: qz
 patēti ſiniſtro ſtomachi ad hēt q̄ntū ad
 grauū eig: q̄ntū vō ad quecū alligat̄
 dorſo: et ſiphac: p̄ncipulis ſubtiliſſis
 oris a ſiphac: **A**pparet ſcūdo qz lozq̄
 eig nō eſt ita in alto ſicut lozq̄ eparis.
Figura eig eſt quadrāgulais: qz in
 hoīe eſt quaſi ad modū quadrāguli
 p̄ figurā ſtomachi: qz cōcauitatē t̄m ſtā
 tē in p̄te ſiniſtra: habet ſplen replere.
Terrio vide quātitate eig: qz in hoīe
 ſatis p̄portionabilibus eſt in q̄ntitate
 reſpectu alioz mēbroz. **C**olligātia vō

eig eſt: qz colligātia habz ad cor. epar:
 niſcente iū. zurbū. et ſtomachū: **C**ol
 ligātia vō habet ad oīa iſta mēbra (p̄
 cor) p̄ venā q̄ vēit a porta eparis ad
 ſplene: q̄ colligātia apparet: nā ſi ex
 carnādo p̄cedat: vidēbz qz a vena cō
 caua eparis p̄vēit vena magna ad
 ſplene: a qua deſcendit vng ramq̄ in
 medio iſtū eig: iſig ad niſterterū
 ad ip̄m nutriendū: et portat ſāguīnē
 aquoſiore et hu midiore: poſtea qm̄
 iſta vena app̄iat ſplem: itēz vnus
 ramq̄ ramificatur ab ea q̄ vadit ad
 nutriendū p̄te ſiniſtra iſiore ſtoma
 chi: poſtea vō p̄vēit ad ſplene: et cō
 cauitatē eig: et ramificat̄ in graui
 tate ip̄m in duos ramos: ſz in ſiore et
 ſupiore. **D**eſcendit qz iſior in ſig ad nu
 triendū zurbū: q̄ntū ad p̄te ſiniſtra: **H**z
Supior t̄m ſies p̄ grauitatē ſplenis
 ramificat̄ in duos: qz vng p̄vēit ad
 p̄te ſupiore ſiniſtra ſtomachi ad nu
 triendū ſupiora: al̄ vō cura oīficiū
 p̄vēit ſtomachi ad portādū melacolia:
 q̄ mulgēdo p̄luit ad os ſtomachi: vt
 appetitū incitet. **Q**d vō maḡ rema
 net in ſplene: ip̄m nutrit: **E**t ex h̄o
 apparz tibi: t̄m quibz mēbris alligā
 tia habet ſplen: mediāte vena: **C**olligātia aut̄ habet cū corde per
 arteias: q̄ ad ip̄m veniūt ab arteia
 adorti: q̄ in dorſo eſt inſra dyaſtagma:
 a q̄bz arteriis ſtomachz ml̄tū caleſcē
 in latē ſiniſtro: l̄ a ſplene: rōe iſtarū
 arteiaz: **E**t hec fuit vna cauſa. q̄ro
 arteie ml̄te et magne veniūt ad
 ſplene: **D**icit alia cauſa fuit. vt ca

*Vena / porta epari /
 ſue cōcaua.*

Arteria adorti.

lore arteriarum sanguis grossus (q̄ est nu-
 trituro splenem) subtiliet et digeratur
 q̄a splen habet s̄bam raram: in quam
 debet recipe huore grossu melacolu
 cu. **E**t ex his apparet tibi quid (qd
 debes vide de splene) s̄q̄ a sit eis s̄ba:
 q̄ est rara et spongiosa. **P**ropt̄ quod
 apparet sexat (s̄q̄ cuius complexiois sit),
 q̄ in opatioe ad curim / calide et hu-
 mide: licet essentialit̄ sit frigide et
 sicc̄ p̄ nutrimentu. **I**uuametu pg.
Et ex his tibi apparet q̄ cu recipi-
 at huore melacolu / et ḡtineat gros-
 su et mepu euacuationi: q̄ frequet̄
 replet̄ oppillat̄ et apostemat̄. **E**t re-
 soluentia fortia sic mlt̄a resoluunt
 s̄bam eig (si sint fortiora): dato Lecta
 q̄ r̄oe huore opetat̄. **E**t her de splene:

De epate:

Epar manifeste vides ee locatu
 in dextro late / amplectens stoma-
 chy supig eleuatu valde. **E**t no te de-
 cipiat q̄ in aiali mortuo mlt̄a locatur
 sub costis. q̄ no est sic. cu sit sub dya-
 fragmate. et dyasfragma extremo col-
 taru giugit̄: s̄ hor enest q̄ mēbra spu-
 alia mlt̄a enanuet̄: et ideo varu-
 te eoz replet epas / oppiedo dyasfrag-
 ma: et ideo debet trahē mfig / et aial
 siue corp̄ eleuat̄. **E**t cosidea sc̄do q̄
 titate eig maxim̄ in hoie: cu sit aial
 calidu et humidu. **T**ercio respicias
 ptes eig: q̄z est qda sit intrinsece regles:
 qda vo extrinsece magi. **I**ntrinsece ite
 gles / s̄ q̄t̄q̄ penule eig: licet in hoie
 no sp̄ sint abinire sepate. **E**t qlibet
 illaz penulaz est oposita ex venis
 venis diuisis et disp̄sis p̄ eas in mo-
 du retis. et retis vacuitates replete

.v.

.ii.

h̄ + Vena q̄ hic (chil) d̄: v̄i in a v̄ientio d̄i (cōraua) et q̄ l̄tig e portā appellat̄ portā / q̄ graua: q̄uis hic autor d̄iat portā
 eā noiat̄ graua. **D**icit em̄ **Q**uē. in spe. n̄a. libro. 29. ca. 29. (in eff̄u sic) **C**ōraua a ḡlbo epatis erit. **C**uig rami s̄
 ascellata (que et basilica): et spatulosa (que et cephalica): **I**te infra ca. 49. **D**e corde: **D**extera grauitas (cordis)
 habet duo foramina: q̄z vnu intrat vena graua portā ab epate sanguine

in sanguine carne. q̄ e p̄re s̄ba epatis. q̄
 qd est sanguis coagulatus. **E**t in his ve-
 nis ḡnet̄ chylus. q̄ est diuisus a m̄ma.
 sc̄dm m̄ma altat̄ et ḡragit̄ ab epate: et
 ideo fit vt quasi totu epas ḡragit̄ chylu:
 et hoc ordiauit natura / vt melior fiet
 et p̄fectior ḡuisio chili in sanguie: q̄a
 altatio q̄ fit s̄ m̄ma / melior siue p̄-
 fectior est: **E**t tu dices / **Q**uare
 natura no sit ordiauit in stomacho:
 s̄ in stomacho posuit grauitate vna:
Dico q̄ hoc fecit q̄ in stomacho no
 debet fieri p̄fecta digestio / sicut in epate:
Ite q̄ in stomacho assumūt abania
 dure s̄be q̄ no possent p̄ stritissimas
 venas penetrare: s̄ ad epas s̄ba t̄atu
 liq̄da dicit̄ puenire et penetrare. **E**t
 ista decoro (et si fiat in toto epate) vna
 ḡis si fit in pte supiori: et p̄tea p̄ illa
 solidior est et maḡ oparta. **E**t p̄
 tes eig extrinsece / s̄ ptes eig / abq̄ median̄. **I**te
 b̄q̄ habet t̄u alns colligat̄a. **I**te a
 corde habet colligat̄a p̄ venā chilis (q̄
 orit̄ a gibbosa epatis pte) et p̄ arte-
 rias: vt videbis in anothomia cordis
 et vene chilis. **H**abet colligat̄a ad dya-
 fragma / cui suspēdit̄. **E**t ad sp̄diles
 siue dorsū: cui alligat̄ p̄ p̄n̄iculu eig.
Paniculo aut̄ eig est duplex: s̄z coopi-
 ens (ad est) arduolues: et suspendens.
Quig est s̄bam suā velas: **Z** est suspe-
 des ipm̄ ad dyasfragma supig. **E**x p̄
 patit̄ dolore extensiuū: **P**er **Z** in
 uate: **Q**ueda vo s̄ ptes q̄ s̄
 orite ab eo / et iste s̄ dupl̄es: vene s̄z
 et canalis chilis fellis. **D**e canali
 hor / postea videbit̄: **V**ene at̄ s̄t
 dupl̄es: s̄z chilis q̄ orit̄ a gibbositate

.v.

.iii.

Vene chilis

porta / l
rotunda.

si si si si
Et si
Et si
Et si
Et si

ad splene

m

A

epatis: et graua siue porta q̄ oritur
a grauo epatis. De anothomia chilis:
postea videbitur. **P**orte aut̄ sit quāz
rami intrātes epar: sicut sit quāz penū
le ita dicitur epatis. Egredietes vō ext̄
epar sit octo. **D**ue parue: in q̄bz nō la
bores ad discernēdū: q̄ sufficiat tibi si
sequētes discernes. **D**ex aut̄ alia. **Q**u
vadit ad dext̄ stomachi, ad itendēdū
tunicā ext̄iorū rem̄ eig: et sp̄aliter
p̄te infiorē. **2**a vō vadit ad splenē:
q̄ anothomia ita vidisti in anotho
mia splenis. Et illa est sat̄ magna:
et bñ discernibilis. **3**a tendit ad lat̄
sinist̄: et vadit ad itestīnū rectū. ad
exsugādū hūditatē a cibo: siq̄d remā
sit iuuatua: **4**a vadit ad supiorē p̄te
dextrā stomachi, ad nutriēdū ip̄m. in
opposito eig q̄ veniebat a splene ad lat̄
sinist̄: **5**a p̄ diuidit̄, q̄ **6**a vā
dit ad dextrā p̄te z̄rbi, ad nutriēdū
z̄rbū, in opposito illiq̄ q̄ veniebat a
splene. q̄ veniebat ad nutriēdū sinist̄
z̄rbi: **7**a vō p̄ vadit ad colon ad su
gēdū q̄qd est in ip̄o: et ad nutriēdū
ip̄m. Et p̄tea in p̄te dext̄ max̄e ḡti
nuat̄ z̄rbū tū colon. **8**a vō p̄ vadit
ad ieiunū. Et reliquū eig vadit p̄ in
testina gracilia s̄z ylion vs̄ ad cētū. Et
in isto s̄z plures vene meseraice, q̄ in
aliquo alio. Et p̄tea iste ram̄ est tibi
manifest̄ valde. Et hoc de t̄rcio vidē
do it̄ epar. **Q**uartū qd̄ debes vidē est
forma eig et figura. **R**a figura est
lunais: q̄ grauitatē habz et ḡllosi
tate. **A**postema qd̄ apostema factū d̄ḡb
bo eig, debet eē figure lunais. **Q**u
apparet s̄ba eig q̄ additio in eo est

248
caro p̄a q̄ est sicut s̄guis coagulaty:
et ideo est eig cōplexio calida et hūmi
da. **I**uuamētū et opatio eig patet:
q̄ eig opatio est chilū s̄guificāe. **E**t
q̄ ydrops est p̄u noamētū s̄guifi
catis: manifestū est q̄ ydrops est p̄
p̄a passio epatis. **Q**uō aut̄ aquositas
vl̄ v̄tositas huius pueniat ad totū vt
in yposartha: satis patet. q̄ p̄ venas.
Quō aut̄ pueniat ad grauitatē ven
tris vt in ascite et tympanite: declā
tū est supra in anothomia ventris
et mirach.

De chisti fellis.

Chistic fellis loc̄ est: q̄ in grauo
epatis. in p̄nicula media eig. Et
causa huius fuit. q̄ colera quā ḡinet
debet t̄smittē ad itestina (p̄ causa
dicta sup̄): nūc aut̄ aḡlig colera
h̄ac t̄smittit ad itestina q̄ si eēt loca
ta in ḡlbo epatis. **I**te nisi sic esset
tūc nō ḡagēt itestīnū colon, p̄ iuuā
mētū dictū. **E**t tu dices. quō
visitat̄ dictū Gal. 4. de iuuamētis
mēbroz. ca. 3. q̄ purgatiū colore
est in loco medio venaz q̄ portat̄ s̄
guinē ab epate, et venaz infior̄ que
attrahūt, et edunt̄ chilū ad epar.
Dicēdū q̄ illud habet vitatē de
loco colli chistic fellis: q̄ initū colli
est in medio epatis (vt patet ad sensū).
Et debuit ibi eē initū sui ort̄: cum
in medio epatis ḡpleat̄ digestio hūoz:
ergo tibi debet s̄guis depurari a su
p̄fluitatibz p̄bz, et in dē collū chistic
fellis ibi debuit eē l̄ habē cētū: licet
bursa siue vesica chistic sit locata vt
dictū s̄ est. **S**ecūdū qd̄ debes vi

12

m

12

de est colligantia eig. **C**olligantia aut eig apparet ex partibus suis quas disarues eleuando chystim fellis a pte ifiori. Et tunc manifeste vides qd habz duplicem pte. scz vesicam gineite: et collu suu deferens et deportans. **E**t istud collu vsq ad distanciam quada est vnu: et postea bifurcat. **E**t vna ramig eig penetrat in epar in mediu sui: l me lig orit a medio loco epatis: ad att he du colera ab epate: **A**lter ramig mag no descedit ad intestinu duodenu (vt vidisti supig). et iste bifurcat. Quia ab ipso ramig pug ramificat. q vadit ad sedu stomachi. ad qfortadu digestiua. Et iste fuit pug. vt expul sius supflue no irritaret l stimularet. Et istud est vey vt in pluribz. **A**liqbz vo iste ramig est maior eo q vadit ad intestina pdicta. **E**t ex his ad sensu poteis vide solutione corda qois q con suenit fieri tercio de vnaibz naliibz. qd Gal. dicit q p idem collu chystis fellis attrahit colera: et expellit: qz videtur q tunc expellat ad locu: et ad mebru a quo traxit. **C**oncedu q istud est idem collu vsq ad quada distanciam: postea vo bifurcatur. **E**t ex hoc apparet tibi q sit colligantia chystis fellis: qz colligantia habet cu epate / intestinis / et stomacho. **I**ste habet colligantia / rone nervoz / venaz / et arteriaz cu aliis. eo qz ad ipm pt pdcm canale pueniut vene et arteie (quas potes vide ad sefu) ad ipm nutriendu. qz ex eo no ideo nutrit q puenit ad gmutate eig s Gal. eode trio: sicut ad ipm pueniut nervu: qbz mediocibz habz sensu. **E**x his apparet triu scz qd sit nns pnu eig.

Et qrtu scz q sit eig qritas. **E**t quatu scz que sit figura eig. qz figure oblonge cu rotunditate. **S**ubstantia eig est pellucida. **I**uameta eig patent ex dictis: qz factz est ad attrahedu colera rubea: et supflua ab epate: ad expellendu ea ab intestina / vt dem est. **E**t ex his potes vide q sint ifirmitates: q ab ipso pnt gige: et sit valde nocentes: qz oppilationes. **I**lla aut oppilatio pt ee duplex. scz qz vel oppilatio facta in collo eig: vel in aliquo ramoz eig. **S**i sit facta oppilatio in collo eig: tunc cu colera no expurgat ab epate: pmisset cu sanguie p totu corpz. **E**t si ipa sit colera sbilis: et corpz sit aptu ad febre. ipa est causa febris putride coleire: **S**i vo est grossa sit. tunc est causa iteicie: et tunc egestionis poterit esse colorate: tunc magis l minus s qz plz attrahit de colera ad intestina. **I**nterdum tunc est qz oppilatio illa fit tunc in canali q puenit ad intestina: et tunc colera trahit ad chystim fellis: et no pt expelli ad intestina: qa clausz est canal: et tunc putrefiet et causabit febre tertiana l cotinua: et egestionis no erunt tinte: s vrina sic. **C**oncedu vo eit oppilatio in canali q puenit ad epar. et tunc egestio no eit tinte. nec ad chystim trahetur attrahet colera. et ideo in eo no ginebit. et p gns no putrefiet in loco pncipuo. et ideo colera gnat: et ite riana l febre gnuua. **E**t nota bn has oppilationes. qz mlta valet ad cura: et ml tohens gngit. **E**t ex his habes pfecte anothomia epatis. **E**t ex his expeditis potes eleuare splene et absade epar: s no in totu. s circa zirbu eig vbi est origo vene chylis dimutte pte qua

da / ut ~~videtur~~ aliam videas q̄ reserua-
uim ad postiora de epate et vena illa .
Stomachū autē dicit: si eleua. mis ten-
teia: qz eig anothomia vidista in ano-
thomia intestinox: .

De vena chylī de renibus:

Vena magis
q̄ ramus
chylis.
capre sup fo.
244. 177.
Quibus oibz eleuat / tibi apparebit ve-
na magna: q̄ est ramus chylis des-
cēdes et arteria magna q̄ est ramus
adorti descēdes: . Et qm̄ illa vena chylis
est in directo renū / ab ipā ramificantē
due vene / q̄ vocat̄ emulgentes: qz vna
vadit ad renē dexte: alia ad sinistz: .
Orifina tñ illaz nō s̄t indirectoz: s̄ vnu
est alig et supig alio: et hoc ne vng
ren impediret alia in attrahēdo. Du-
pig autē ut in pluribz est orifina vene /
q̄ vnit ad renē dexte: Infig vō eig q̄
vnt ad renē sinistz: licet s̄t aliqñ egūso:
Et cū illig fuit qz ut in pluribz ren
dexte debz eē magis ad supiora eleuatq̄
sinistro: et hoc qz calidi est eleuare: ipē
aut calidior est sinistro: Itē qz monocu-
lū intestinū est locatū in dexte pte sub
rene: Itē epar erat eleuatū supig: splen
vō in latē sinistro magis descēdebat. Itē
si alicui esset magnū epar: monoculū
esset pui: colon vō in pte sinistra esset
eleuatū: et ps siue ren sinister esset
calidior dextro / et esset cōtraio mō: hoc
tñ raro est: . **Q**uelibz haz emul-
gentū vadit ad renis grauitate, et ideo
debes vna eaz extarnae. et melig est
ut extarnes leuit illā / q̄ vnt ad renē
dexte: p̄ causa que dicit. et in ea po-
nas tentam. et videbis qz ad grauitate
et caūositate renis venit. et iam
apparet tibi locq: qz locq eig est q̄si iux-
ta epar: . **E**t tu dices / Quae non

248.
fuit infig iuxta vesicā: . **Q**uo qz cau-
sa fuit: ut bñ attrahēt aquositate ab
epate. **Q**m̄ enī mēbz attrahens est p̄
illud a quo debet attrahē: attractio est
melior. **C**olligācia autē eig cū epate
apparet: qz magna venā recipit ab
epate / mediāte vena chylī: ut p̄ illā
venā / aquositate vinate (que amō
est supflua cor porū / p̄ q̄ saguis e-
gressū est epar) attrahit et expellat: .
Itē cū hac aquositate / et **et** attrahit
saguis. qz s̄ Gal. de iunamētis / ca.
3. de vntibz nālibz / ad mēbra ad q̄
attrahit supfluitas aliq̄ p̄ canalem
latū / attrahit sil cū supfluitate / in-
uatiua s̄ saguis. **E**t hec est causa
q̄re ad splenē et ad renē sil cū sup-
fluo p̄ vntū / attrahit saguis
s̄. sed ad vntū vesicā s̄ fellis et
vrine / pura supfluitas attrahitur
sine saguit: . **E**t ex hoc apparet tibi /
qz si vrina ad renes puenit cū san-
guine mixta: et venit ad vesicā de-
purata / et sepata a sanguine: oportet
ergo qz in renibz depurat et coletur.
Colatū autē q̄a q̄n ad grauitate p-
uenit renū. quā vidē debes scēdendo
renē in pte gibbosa eig / nō graua: et
p̄ logū protrahē / vsqz quo grauitatem
videas. **S**tatim tūc apparet q̄da pā-
niculū / siue pāng rary. **E**t ista ē vena
emulges rarefacta ad modū collatorni.
Et p̄ horas has pōsitas / p̄ vrina
tūc s̄ saguis aut nō. **E**t ideo colat
vrina / et distillat infig in rene ad oifi-
ciū / cui ḡnuat̄ porq virides. q̄ descē-
dit infig vsz ad vesicā: et vrina descēdit
p̄ ipm̄ ad vesicā: . **E**t ex hoc apparet
tibi qz habet colligācia cū vesicā. sicut

habet colligantia p arteia (q veit ad
ipm) cu corde. et cerebro roe neruoz
q pueniut a nucha ad texedu panicu
tu eig / quo mediate sentit. Et sanguis
remanet in rene et attrahit i sba
eig: et nutrit rene. Et ex hoc apparz
tercia: scz qd sit nus eig pnu: qz pmo
nus discretz est sub duobz: dextro et
sinistro. Et causa qde fuit: qz si notu
meniu accidit vni: opatio pfiatiur p
alterz. 2. causa fuit vt tota aquosa
est supfluitate (q mlta est plz q aliq
alia sde digestionis) bn et coplete pos
sent attrahere. Et ex hoc apparet: qz
no fuit tm vng ren / sicut vng plus
solus splen: et vna chistis fellis: ~

Cu tu dices / Quare no fuit vng
et magnz potes attrahere tota aquosa
tae: ~ **Q**uod hoc rndet Gal. ca. palle
gato. qz si eet tm vng magnz. tunc
corpz huamū recū / no eet equū i la
teribz / s mequalis le: qd e verendu
et enorme. ~ **Q**uis aut pnu patet. qz
habet sbam ppta gcauitate. panu
culū. et collatoriu. **Q**uarto notes
qritate et figura. nā figure obloge
est: vt in ipō disticta essent duo oifina
pdita. **A**pparet et quito q sit sba
eig. qz carnosā et solū / solida mlta:
vt ab aquositate mordacitua no le
det l dissoluat. **A**pparet iuuamēta
renū. Et ex his notes hic q in re
nibz ex quolibz gne egritudinis acci
dit difficil egritudo. ~ **P**mo ex morbo
cōplexionali vt ex supflua caliditate
dyabetez. q s Gal. sexto de intioibz /
assimilat liencie stomachi: qz tota
aquositas subito attrahit / et expellit
sine digestionē a renibz: ~ **A**dicitur

et morbu qpositionalē pnu: et spealē
in nuō vt lapidē / arenā / et pilos. La
pis vō / arena / et pili vt plimū gnant
ex eadē matia / et in eodē loco: nam
matia hoz st humores grossi: q den
satur et inspissant a caliditate renū.
Et interdū est q parz inspissant / et t
fuit pili q gnant subiles et logi: qz
matia illa p porz aliquē strictū ex
pellit paulatī et gnuata: et a po
ris cutis expellit paulatī et gnuat ma
teia pili et capilli: Et qn illa matia
plz adurit: gnāt arena: Que ggu
ta: gnāt lapidē. Et ille lapis est rubeg:
qz ren est rubeg: Et iste lapis si sit ita
magnz q no possit egredi porū virū
de: l no frāgiur: diffillime et quasi
ipossibilis est cure: qz no nisi p irisioez
a qua penitū caueas: Si vō sit pug et
frāgibil. diffinctor curat. et expellet
cū fortissimis doloribz. cū pfricat p mē
bra valde sensibilia / et igrediat p cau
nositates vesice / q st ita strite: s forti
tudie istius apuit et dilatat: et no est
loginquū q aliqui e sandat. ~ **P**ati
ūt et renes solutionē gnuatatis qritū
ad venā eoz: ex qua accidit fluxz san
guis cū vna: ~ Et nota qz her solutio
huius vene (q est causa fluxz huius fluxus
sanguis) pte debet itelligi q sit facta / et
fiat in pte illa / in qua / vena sit subtili
or et rarior: et her ps est ps panūculi col
latorū (vt apparuit tibi ad sensū): et iō
qz illa soluit: cū debet phibē sanguine
descedē / no phibet: et ideo sanguis egredit
cū vna: et fit mixtz sanguinis: ~ **V**erū
est qz dicit aliq alū / q istud accidit ex ve
na soluta supra renes: et dicit qz causa

est q̄ vena debilitat̄ in ḡnēdo: **H**z
tene p̄mū dicit̄: q̄ rōnabilis est maḡ
est: et sensui magis patet et q̄cordat: **V**a
tit̄ est q̄rto egritudine q̄posita ut aposte
ma. et tūc est dolor in sup̄ p̄ sbam suā
solidā agguatūq; ac si lapis esset infix̄
in loco: et in dolore hoc ml̄ū ḡrat tū cō
lita. **H**z d̄ia disticta ip̄oz dicit̄ est supra:
Chis cōpletis non cleues renes. s̄ q̄
venis ad vasa sp̄matica ut videas ortū
eor̄. Et ideo dato q̄ vesica sit octauū mē
bz ḡnuatioe: in p̄termittas anocho
miā vasoz sp̄maticoz et testiculoz:

**De vasis sp̄maticis: et eoz dif
fēntia et quēntia r̄:**

Debeas ergo scire q̄ mēbra ḡnatiois
in viris et in mulieibz in aliq̄
differūt: et in aliq̄ quēniūt:

Conueniūt p̄mo in vasis sp̄maticis
q̄ntū ad ortū eoz. q̄ ut dicit̄ Auicē. 2.
cān. sen. 20. et. 21. de anothonia mat̄
vasa sp̄matica in viris et in mulieibz
ortūtur iuxta renes: ita s̄ q̄ vasa que
s̄t in p̄te sinistra ortū h̄nt a vena e
mulgente sinistra: et dextra vasa
ortū h̄nt supra renes: s̄z vena a vena
chili: et arteie ab arteia adortū.
Et q̄ he vena ortū h̄nt a corde et ab
epate (ut infra videbis): p̄t ḡgnoscē
quō vasa sp̄matica s̄t decisa a corde:
q̄ nō imediate s̄z mediate: Et hoc in
viris et mulieibz potes vidē:

Hat aut̄ quēniāt maḡ in loco ori
ḡinis: in locis t̄n ad q̄ t̄minat̄ in viris
et in mulieibz ml̄ū d̄nt: **Q**uia in
mulieibz t̄minat̄ ad matrīe in loco
ortū: ubi s̄t testiculi. et imo p̄pe loq̄do
est matrīe reuoluūt et contextūtur.
Et ḡrauitates t̄xturē cōtexture carni

249.
bz minuti glādosis replentur. et p̄
tea nō s̄t veri testiculi: sicut in viris.
imo s̄t testiculi sicut testiculi leporis.
facti p̄ p̄dictā utilitate ut generent
hūditate quādā saluāle q̄ s̄t causa
delectationis in mulieibz: **P**ostea
vasa hec sbam penetrāt matrīe.
et ad ḡrauitate ip̄oz p̄figūt. et s̄iūt
ora ip̄oz. et vocāt̄: cotildones. q̄ eis
mediatibz alligat̄ fetū matrīe que
s̄t fluxū mēstruoz: Et q̄da pueniūt
ad os matrīis neruosi ad portādū hu
miditate saluāle iā dicit̄: **E**t ab
his venis ramificat̄ et oriūt̄ due ve
ne: a quibz latē vna: q̄ in mirach
penetrāt et ascedūt. Et q̄to pl̄g asce
dūt: ming occultat̄: et est iuxta cu
te maḡ apprimat̄: donec ad ma
millas pueniāt. Et ideo in mulie
ribz q̄ facis anothoniā: mirach
vsq; ad has venas cōserua. et cōsideā
hūc locū. et hoc in mulie: q̄m in p̄ora
l̄ in alio aiāli h̄nt mamillas et mi
rach: iste vena oriūt̄ in matrīe: et
manifestat̄ in mirach. **E**t p̄z has
venas ascedit a p̄fudo pectoris: iecoris
iuxta l̄ in directo p̄mi gramati: vna
vena q̄ venit ad mamillas: ad deo
quēda sāguētē: q̄ debet ḡnti in lac. Et
nō videt̄ nisi vna: et in p̄oris p̄gnā
tibz valde apparet: **E**t tūc apparebit
tibi colligūtia matrīis et mamillaz
p̄ venas illas: et q̄re appositio v̄tose in
mamillis: restigū fluxū mēstruoz.
Et ut ḡnuet̄ hic sermo (si facis
anothoniā in muliere) post vasa
sp̄matica: debes vidē anothoniā mat̄
eig: sicut in aliis mēbris videas. **P**mo
locū et colligūtia. 2. figurū. 3. q̄nti

tur. 9° s'bam. 1. nuz' p'ru eig. 6° in
 uamēta. et nocumēta eig. **L**ocu eius
 videbis. qz est situata in grauitate al
 chaitm. et est crūdāta grauitas illa
 spōdilibz aillanū et caude / a pte postioi.
 et a pte āno / est p' q' dicit. pesten
 siue femur. qz ipā imēdiatē lōcata
 int' iustiniū rectū (qd est sicut calcitra
 eig a pte postioi). et vesicā / ex pte āno
 et spēalū q' m ad collū eig. qz eig collo
 supueniet / supeminet / collū vesicē / lig
 grauitas eig / alior sit grauitate vesicē.
Int' dexte aut' et sinist' / est in medio
 posita directe. **S**ecundo videas colligātā
 eig. qz magna est. qz habet colligātā
 quasi cū oibz mēbz supioibz. **Q**uā
 tū cordo et epate. mediātibz venis et
 arteriis. **C**ū cerebro: rōe neruoz ml
 toz. **E**t p q'bz cū stomacho: rōe v
 troiūq. **C**ū mēbz q' in medio st
 ut cū dyasfragmate / renibz / et nu
 rach: qz mediātibz hīs cū pōitē all
 gat. **E**t spēalū tū māmiliis
 (vt dicit). licet etiā tū eis sit colligātā
 mediātibz aliis venis q' oriūnt' a ve
 na chyli ascēdētē q' oriūnt' sub furca
 la vt infra dicitur. **E**st etiā col
 ligātā eig tū mēbz infioibz vt ve
 sica p' collū eig: et intestino colon.
Colligata aut' est anchis et iūctu
 ris ābabz schie. q' st' ligamēta fortia
 grossa et fortia / alligātā matricē
 ad anchas. q' iuxta matricē st' lata et
 grossa. et iuxta anchas subālia. p'ce
 dentia sicut cornua a capite ānalis: et
 ideo cornua matris st' vocata. **F**i
 gura eig est q' d'agulais ad q'dā rotū
 ditate. h'ns collū lōgū ifig. Et causa
 huius figure fuit exigētia loci. et vti

litas siue necessitas p' quā fuit creata
 q' postea dicitur: qz p' tale figurā habz
 distictōne cellulay septe: q' dicit' ifig.
Tercio q' pto videas de q'itate eig.
 Quātitas eig p'ie mediocritas est: q' q'itū
 te vesicē: vaiaz tū rōe aliay o: qā ma
 iorā et minorā rōe coitz / et ipreg
 natiois. **Q**uā mulier q' secūda
 uit' habet matricē maiorē q' steriliis.
Quō rōe coitz: qz mulier vrens coitu
 maiorē habet matricē v'gine / l' q' t'netis. **T**er
 vt accidit in viris / mēbz pudedo; eo
 qz opatio magnificat mēbz. **S** Gal. 6°
 de mētoibz. **Q**uō rōe etatis: qz iuuenis
 maiorē habet matricē q' habeat puel
 la / et senilis. **Q**uō rōe q'plexiois et hu
 miditatis coitz: Ita potes colligē ex
 fen. s'āi ca: pallegato. **E**t p' istas
 q'tuor causas. mulier quā anothomi
 zau' āno p'itō s' āno xpi. 1314. de mēse
 januarii / maiorē in duplo habuit ma
 tricē: q' illa quā anothomizau' āno
 eode / de mēse Martii. **P**otuit etiā
 eē vna causa quā ponit Auic. s' qz
 p' ma eāt tū mēstruatā et in pte t'pe
 mēstruatiois / et ipiguat' et igrassat'
 matricē. **D**iu'sificat' est matricē / rōe
 gnatiois: qz matricē āialū l'is pluri
 ā gnatioi / maior est q' matricē vni
 gnatioi. **E**t p'tea centies / decies eāt
 maior matricē porce / quā anothomia
 zau' āno d'ni. 1306. q' vnq' viderim
 in fetā huānā: Potuit tū eā alia cau
 sa. qz eāt p'gnas et habat in utero
 .13. porcellos. **E**t in ea mōstrau' ano
 thomia fetū siue p'gnas: quā tibi
 narrabo. **Q**uarto quito videas eig
 s'bam. **S**ba eig est nervosa et pellu
 losa: vt possit dilatai ad fetū q' gēdū:

et ideo q'
 est can
 in dilata
 vide de
 neg' exte
 lona eig
 et vasa se
 eig. et col
 et circa a
 in q'ritate
 lantale.
 magis h'
 et in lat
 et in exte
 sub se cleu
 et p' h' v'at
 est in collo
 lantale p' p'it
 com. ead
 p'ntia ma
 vide potes
 et tū vide
Et os est
 modū osie
 lēq' ad mo
 ānac. et
 lamme sub
 rūpie: et id
 is vō eig
 tū in p'ie d
 et vna in
 et ite cell
 q'da in man
 fema coagu
 et alligā o
 oibz appare
 p'ncipali' et
 q'nt' vt totū

et ideo est frigide et sicc qplexioris. **V**t
 est etia sba eig spissa mlti: q subaliat
 in dilatactione natura. **Q**uinto sexto
 vide debes nuz pau eig: Spa eni habet
 ptes extiores: et itiores. **E**xiores st
 lata eig in qbg st alligati testiculi.
 et vasa seminaia ia dicta. et cornua
 eig. et collu: q extremitas e vulua:
 Et circa collu nota q ipm e longu
 in qtitate palmi (vt vga). latu et di
 latabile. et ideo pelliculosu et rugosu
 rugas hns ad modu sanguisugay:
 vt titillatio ei ex vga in coitu gngit:
 Et in extremitate vulue st due pelli
 cule se eleuantes et depmetes oisnu dnt
 vt phibeat igressu acis et rez exense
 coz in collu matris l vesice. sicut pel
 licula ppnti tuet vteru. et ideo vocat
 eam eas. **A**liabas loo pallegato p
 putia matris: **C**ertes intsecas
 vide potes eas eam scido p mediu:
 et tu videbis os eig: et grauitate eig.
Vt os est nervosu mltu factu ad
 modu oris catuli nup nati. vl vt pig
 loqr ad modu oris tunc
 atique. Et in supfice eig est velatu ve
 lamine subtili in vgtib: et violatis
 rupit: et ideo sanguinat. **C**ocaul
 tas no eig habet septe cellulas:
 tres in pte dextra: et tres in pte sinist:
 et vna in sumitate siue in medio eig.
 Et iste cellule no st nisi qcauitates
 qda in matrice existentes. in qbg pot
 ssema coagulai cu mestruo. et ginei
 et alligai oisnu venaz. **E**t x his
 oibz apparet iuuameta matris. qa
 pncipalit est facta p qceptione. et ex
 qnti vt totu corpi supfluo sanguine i

digesto muddifcet l purgetur. et hoc
 in hore. q alia aialia fluxu men
 struoz no patit. q tales supflui
 tates gsumit in eis in pellis pillis
 pelles pulos. ungues. rostra. et pe
 nas. et lymoi: ho aut caruit his.
Et ex his oibz apparet iuuameta
 patet q mltis passioibz e submissa.
 et mltia mebra p qpassione ei qpat
 ut. **Q**ue st passioes ei qie am
 tia. et causas. et curas. loqr quu esset
 narrare. et ext pna rectione. s qre in
 loas pallegat appatis. vt in 3. can.
 .21. fen. a Derapione. Rasi. et Joane
 nro. **Q**ue eide qpassiones existit
 st tot: q: st mebra. qbg est colligata
 siue localit alligata. **Q**ue st illa:
 ia dictu est. et vidisti. **V**nū in ex
 anothomia potes ppede (qd pot Gal.
 sexto de itioibz) s q suffocatio matris
 no fit qz matrix corporalit moueat:
 vsq ad collu. gula. et pulmone: q hor
 est impossibile: s hor gngit siue ardit:
 qz ipa no potens expelle vapores p
 ifiore pte (ppr aliqua causa). mouet
 et gstrigut in pte ifioi: vt expellat ad
 supiora. **E**t si ista vapores (p colliga
 tia ia dicta) pueniat ad stomachu p
 qpassione et vena adorti: faciut sin
 gulū et eruptione frequet: et tunc
 mulies diuit q hnt matricē in stoma
 cho. **S**i vo hi vapores pueniat ad
 pulmone. et ipediat opatione eig dya
 frugmatis. s abelutu: diuit mulies
 q hnt matricē in gula: qz gula siue
 trachea arteia est ordinata ad abelutu
 imediate. **S**i vo illi vapores pueniat
 ad cor (qd raro gngit): suffocatione pa

tūc cū sincopi: et tūc dicūt muliēs
q̄ matris eaz̄ puenit ad cor: **U**ox
est q̄ hec suffocatio fit p̄ gpassionē ad
dysfragma: p̄ alligatā quā habz
ipā matris cū dysfragmate et cū lu-
bis: nō em̄ tū ipā puenit ad ipā
mēbra. s̄ vapor. **Q**uō aut̄ possit: et
p̄ q̄ vias puenire: potuisti videre:
Que sit cura: et cū quibz̄ q̄ras ab au-
ctoibz̄: q̄ anothomia in his p̄ncipa-
lit̄ dat noticiā locoꝝ: **A**t iā nar-
ram anothomia vasoz̄ spermaticoz̄
mulieis. et visa est quēnētia ḡnētia
ipoz̄ in viris et mulieibz̄ q̄nētia ad oī-
gine: s̄ d̄nā est) q̄ cū viris: testiculi
sint ad extra (sicut s̄t in quibz̄ aial̄ qd̄
debet eē morosū in coitu. sicut s̄t oīa
q̄drupedia p̄t eritū) vasa spermatica
int̄ mirach̄ nō eminat̄: s̄ egrediūt̄
mirach̄: et testiculi copulat̄ ut duobz̄
suspeforis. **D**e d̄ndimoz̄ et oreo.
Quia mēbra nobilia (ut sint tuta
a nocumētis ext̄isecis) debet eē velata
p̄aniculis: ista vasa nō ḡtēta in si-
phac̄: ḡtēta et velata s̄t p̄anicul̄: l̄ p̄-
niculo orto a siphac̄ (q̄ notat̄ d̄ndimoz̄):
cū ois̄tū est in fine illoꝝ: clausū s̄ nāz̄
paucū s̄ m̄tū existēs: in pressu eiḡ
s̄ ḡtētatē vasoz̄ dilatātū existit: et in
fine eiḡ dilatāt̄ ad ḡtētatē testiculoz̄:
et in pte illa vocat̄ bursa testiculoz̄
siue oreū. **E**t sic apparz̄ cū figure
sit iste d̄ndimoz̄. et cū ḡtētatē sit. et
ḡtētatē. **Q**uō nūc p̄tū eiḡ. s̄ba. posi-
tio: siue colligatā. **A**pparet eē iuuā-
mētū eiḡ q̄ factū est ad ḡnēdū et
custodiēdū testiculos: et vasa spermatica
p̄nētia ad eos. **E**gritudo igit̄ speal̄
eiḡ (cū cognitio et cura declat̄ ex ano-

thomia) est dilataio orificiū eiḡ p̄t̄
naturā: q̄ causa est: ut illa (q̄ ḡtētatē
int̄ siphac̄) descendat in oreū: et talis
descēsū dicit̄ hernia: **E**t q̄ illud
qd̄ descēdit p̄t̄. est v̄tōsitas: l̄ aq̄sitas:
v̄t̄ testinū: hernia triplex est: v̄tōsa:
aquosa: et testinal̄: Carnosa aut̄: nō
causat̄ de descensu alicz̄. **C**uratur
aut̄ he passionēs p̄ emplastrā ḡst̄tina
et ligationes: s̄ q̄ ponūt auctoēs:
Et illa q̄ est testinal̄ (q̄n̄ p̄t̄t̄
cyurgica) p̄t̄t̄ curatur: et modū videas.
q̄ supinat̄ homo: et testina reintro-
mittit̄: siue ad p̄t̄ locū reducatur.
Postea testiculis l̄us ducit̄ sup̄iḡ: donec
sit in altioi loco in quo possit esse: et illa
locū signa: q̄ tūc directe es supra osse
femoris: q̄ in illo loco debet fieri incisio
v̄t̄ p̄foratio: et nō supra illa locū: q̄ tūc
p̄foraret̄ mirach̄: et aliqd̄ testinoz̄: **Ron**
Pro etiā debet fieri infra illa locū: q̄
remanēt p̄ḡ r̄solidationē: illa emine-
tia magna: p̄t̄t̄ nām n̄n̄tū. **I**n
signato ḡ loco: debet fieri p̄foratio: **E**t
Et ista fit **V**a quibz̄dā cū rasio:
et cūq̄ expedit̄: et vadūt circūcirca
excarnādo d̄ndimū: et eē testiculū ab
oreo. **P**ostea ligat̄ in pte sup̄ioi: et ab-
scidūt̄ d̄ndimū et vasa spermatica cū
testiculo: et ḡsolidat̄ postea. **E**t ista cura
tū cito fit: **E**t q̄da s̄t q̄ solū excar-
nat̄ d̄ndimū: et nō testiculū: **E**t
s̄t q̄ ligat̄ in pte sup̄ioi: et ponūt me-
dicā muna fortit̄ ḡst̄tina: et sit d̄t̄t̄t̄:
Et sit ista p̄foratio cū caustico rūpente
et adurere cutim in loco illo: postea po-
nūt arsenicū: qd̄ corrodit et cū causti-
cat et ḡst̄ngit adurēdo: et ḡnue p̄tes
d̄ndimū corruptas extrahūt: postea v̄o

aspiciat: **De diuisis vasis spermatis rē:**
E pedito dindimo debes vidē qd po-
nūt auctores scilicet q vasa spermatica
sūt duplicata q parata et deferētia:
Quēpāntia sūt q descendūt a locis p-
ditis sūt testiculos: et circa pte supiore
testiculoz inuoluūt: et faciūt quasi ibi
faciūt: nō em̄ solum testiculoz egre-
diūt. Et ista vasa sūt venosa et ner-
uosa: **Alia** vō sūt q istis gētinuātur.
neruosa magi. et qto plg ascendunt
a testiculis magi sūt neruosa magi. et
ascēdūt vsq ad locū ossis femoris. vbi
capit dindimq egredi. et tūc p̄fūdāt
intiq iuxta loca vesicē collū eig. et tādē
p̄cēdūt ad v̄gā. et ad meātū virgē pue-
niūt in loco q est in foramine ossis fe-
moris. et tūc p meātū q sūt ibi duo sūt
vasa spermatica sūt duo emittūt sp̄ma
q̄s apporitat a testiculis. qd ab eis gēnā-
tū fuit in aliis vasis. et illud sp̄ma e-
mittūt in canale v̄gē: et postea v̄gā
extra emittit: **Ad**erū est q illa fora-
mina nō potēs vidē. nisi qn̄ anotho-
mias v̄gā. **E**t ex his tibi de testicul
hoīs et vasis spermatis apparet figura.
et sba: qz testiculi sūt glādosī. **E**t ap-
paret nūb. q̄ntas. positio. colligātia.
et viuamētū eoz. **E**t ex his apparet
egritudo. **Q**ia qn̄ cadūt l' apostemat
v̄l oppilat vasa. l' alia de causa. mā
spermatis nō p̄cūt: qz cessat coitū. **I**n-
tū interdū p̄ oppositas causas fit e-
missio spermatis inuolutaia: et maxime
q̄tingit p̄ spasmū. l' p̄ molli-
tationē p̄ditoz vāsoz: **De vesicā:**
His completis eleua renes. et nade
excarnado vnu porū v̄t v̄t vide

l' ambos. et videbis q terminatur
ad vesicā iuxta mediū eig. et nō est
p̄forās vesicā directe vno foramine
magno. s̄ foramibz magi p̄uis et ob-
liqz: a lateribz p̄cedētibz int' tunica
et tunica. l' int' tunica et cooptozū:
Et hoc fuit factū vt qn̄ vesicā replēt
v̄rina: nō redeat v̄rina ad renes. imo
q̄to plus impletur: tanto plus forami-
na illa claudūt. qz p̄cies v̄nig tunice
ad p̄iectē aliq. siue cooptozū appliat.
Hande ergo vesicā et videbis magna
eig cōcauitate q neruosa est: et videb
eig collū carnosū et musculosū vt te-
poribz detānis qn̄ oportet et homo
vult expellat v̄rina: et qn̄ est n̄cūū
retinē retineat eā. **E**t qz muscu-
losū est eig collū: si cadat vesicā i collo
eig cōsolidat p̄t: si vō in fūdo: nō p̄t:
Collū eig aut foratū est foramine puo:
p̄ qd emittit v̄rina ad canale v̄gē: et
ex̄ egredit. **I**ta illud collū statim cō-
tinuatū est in p̄uicio v̄gē: vt potēs
vidē. **E**t sit ipiq vesicē apparet locus
q̄ntas siue colligātia nūb p̄tū sba
et viuamētū. **E**gritudines p̄t pati
oim̄ gēnū l' modoz. **Q**uā tū patit
q d' litas: nā in gravitate eig p̄t
ḡnari lapis ex humoribz m̄ra l'agi-
nolis q̄gregatū in ea et q̄desat a ca-
liditate supflua: **E**t hic lapis cu-
ratur cū dissoluentibz v̄m: l' p̄ v̄t s̄p̄ez.
Ita hic lapis situato hoīe debite
ne possit se mouē sedendo. debet cū
digito positio manū in anū. et cū
manu alia posita sup femur l' ḡduri
ad locū vesicē. et ḡdurtū ibi retineri.
Et postea debet fieri iāsis i collo et cū

trahetorio violenti extrahi: et hec si
lapis est magnus: **¶** Si vero pug (q) pos
sit p canale vige extrahi) debet p co
pressionem factam ad digitum ex collo vesice
gduci vsq ad vgn: et si no egreditur:
ad trahetorio puo debet duci:

¶ De vga gtnuatiõe et q cura
ea narrantur:

Ultimo vo est vga gtnuata cu
collo vesice carnosø. gtnuata a
multis ligamentis et chordis. q diuif ab
osse pectinis. cu nervis ortis a nucha.
et ideo valde sensibil et extensibil est.
Gtnuata est etiã cu maxis venis
et arteriis ortis a vena descendente et
arteria in loco ubi bifurcat ad duas a
chas. **¶** Cã ad lingua et etiã vgn
venit maiores vene et arteie: q ad
aliud meby eiqde gtnat. Et ideo
in lonis periton tuolute stz iste vene et
arteie et stz magne: et ibi e long siue
pncipul vge. Et p hoc he vene stz
sunt radices vge. Et p istas vga est
tota carnosø. Et sue carnositates
replent ventositate gtnata i pdictis
arteriis: et qn vctositate replent:
eignit vga. **¶** Et vt melis anothomia
eig videas: debes sepãre ossa femoris.
et eleuat vgn cu vesica et in vestino
recto. l sine ill: et dide vgn p logitu
dine vsq ad eig canale. Et tuc i pnc
eig apparebũt duo foramina pdicta:
apparebũt et carnositates. **¶** Et ex
his vides gtnate eig. q gtnas siue
logitudo eig est vnig palmi. sicut
logitudo colli matrici. **¶** Apparet et
sba eig. q nervosa est. p extreme
tate eig q vocatur pncipul. **¶** Appar

et nus ptu est. **¶** Apparet positio et
colligãtia. **¶** Figura vo obloga. quia
vga est in hoie absoluta et no applica
ta ventri sicut in qdum pedibz. Et cau
sa fuit. q hoies in cocudo no quingut
sz dorsales. **¶** Sz aplexãdo: **¶** Et si cu vga
eleuasti itestinu l extremitate itestini
recti (q anothomia dicitur supra): tunc
agnosce in itestino illo. siue extremita
te eig (q dicitur ang) musculos moue
tes. siue aptetes et gtnigetes. **¶** Et
qsida quigz venas emoroydales: que
in extremitate eig stz magis pfunde:
sunt in qbõda pncipis detinendz. **¶** In
du aut apit: et hũt fluxu emoroy
daz. **¶** Et in his opleta est anotho
mia meby nãlia: q in pmo ventri
continetur.

¶ De excoriatiõe medii ventris: et
q cura hũc dicitur:

His expeditis tripe excoriare
ventri mediu vsq ad pnc:
coll. q vsq ad pnc capitis stz
mebra spũalia. **¶** Et no
q sicut pã. ita iste hũ duplex ptes: sz
ptes gtnetes: et mebra gferã.

¶ Membra gtneta stz mebra
pectoris. **¶** Et mebra pecto
ris stz duplex ptes: scilicet
intus: et extrusca.

¶ Exteriores qdã stz directe: et que
dã laterales. **¶** Directe sũt
siue vocat ptes furrule. **¶** Et
iste stz due furrule: sz supior: et infior:
¶ Laterales vo stz ptes vocat latera
pectoris: dextre et sinistrz.

Intuere aut pres st quaz sa
cutis. pmguedo. (q note st)
mamille. musculi. ossa et
cartilagine: **De mamill. et ca
ru figuris r:**

Mammillaz pmo videas figura:
qz figura hnt curvitate et ro
tunda: qz debet ee capares saguis. q
debet guri in lac. **Ite** qz ut ibi poit
Galie. st sicut cordis. et ideo debuerut
debut habere figura tuta a nominatis:
tal aut est rotunda: **U**haberut
aut ut et papillas. ut fetu nup natu
posset fugere lac. **Ex his 2o** videas
sbam. qz ipe carnes hnt glandosaf. qz sa
guis supflus bn decocty in eis debet
guri in lac. **Et** ista guri est pifrigi
datione eig: et ideo habuerit carne
glandosa. **Tercio** videas gntate: **E**n
p^o scias qz in mulie st maiores. qz in
viro. qz in mulie st forte p duo. **U**nu
est ut generet lac. in viro aut no: et
ideo in mulie fuerut magne. **Ite**
in muliere st forte magne. ut calidi
tate qua recipiut a corde ad cor redu
cat reuberado. **Et** hoc est mag^o nraui
in mulieibz. qz ming hnt de calidita
te circa cor. qz viri. **Quarto** nota nuz:
qz due fuerut in hoie: sicut in oi aiali
qd gnant vnu l duo. **I**n aialibz aut
poligenes nis sicut plura gnantibz:
plures st mamille. **Quinto** vide locu
et colligantia. **H**omo locu. na in hoie st
situata in pectore. et in aliis aialibz
no st situata in pectore: **Et** causa qre
in aliis aialibz no st situata i pectore

262.
Una est qua dat Galie. m^o p
allegato: qz mamille facte st p gnatoez
lactis lac aut gnant ex supfluitate sa
guis bn digesti. **Alia** in gntate tal
supflui in aliis aialibz trisit in corni
bz seu in gnatione cornu et dentu
et hmoi. **Alia** causa dat **Ar^o** in
libro de pabz aialiu. **Ea** alia aialia
hnt oleas. i. abias atiores qst aduare
oplicatas. et ideo pecty hnt stitu. p
qd mamille eoz in pectore no potu
erut locai: et ideo habuerit iuxta an
chas postiores. si sint gnantia aialia
gnantia vnu tm. vl diffusas p vntre
signant plura. ut in porcha et in
carne. **H**omo aut cu habeat pecty la
tu habuit mamillas locatas i pec
tore. qz p hoc habuit iuuametu. **U**na
lac debet in eis gnai ex saguie subti
liato et bn digesto: melior aut di
gestio fit circa pecty in mamillis. p
calore exite in eis fortiore. qz in oibz
aliis pabz. **Et** p eade causa natura
ordinant venas q veniut ad ma
tria. ut ibide dicit Galie. pcedē cor
tuose. **ad** hoc ut saguis gntue sub
tiliet. et bn digerat. **I**n iuu
ametu fuit. qz st sicut sicut cordis: et
in hoie cor bn debet tueri: qz e sine pelle.
In iuuametu est. qz caliditate si
ue calore recipiut a mēbris spualibz.
et receptu reuberat ad ipm ipa. sicut
vestimentu ut ead ibi poit Galie.
Et ex his apparz colligantia eaz. **Pa**
ipe colligate st cu corde et epate p ve
na ascedete. a qua iuxta furcula ra

inhiat ramu q descendit sup dorsu.
et me costas tendit ad mamillas:
Colligat et cu matrice mediantibus
venis q ascendit a matrice ad mamil-
las de quibz dictu est sup. Ex iuu-
met aut potes vide nomena:

**De qda dca musculoz: et eoz
meatibus re.**

Post mamillas st musculi. Mus-
culos aut oes pectoris in ano-
thomia ista discerni no potes:
Sunt tm no discernat. qz st tm debet
scire q istoz musculoz qda st tm di-
latates: et qda dilatates et gstriges:

Dilatates tm st duo musculi dya-
fragmatis: q st in istoz pectoris.
Sunt et duo musculi q st in collo s.
dyafragma dilat in pre istoz ubi e
spaciositas magna: s illi q st in collo
dilatant grauitate supiore q pua est.
Sunt et musculi q st in dorso ubi e
origo costaz: et capiunt iuxta origine
pme coste. Sunt et mlti alii musculi
pui: **M**usculi vo q st dilatates et
gstrigentes st musculi q int costas st
locati. qz iter qstibz duas costas st duo
musculi. qz vng habz villos latitudia-
les: et alii infusales: **pomo gnato:**

De ossibz cartilagine furcula et

Post musculos st ossa **O**ssa at
pectoris fuerut plura et no vna
gnumu: vt possit dilatari et gstrigi: na
debet esse in gnuo motu: s ad motu
locate et voluntariu requit musculi
mouetes: et requit ossa q st sustenta-
culu motionu: **E**t hec est causa qre
iste venter no fuit tm musculoz vt
pmq: nec tm ossuoz vt vltmq: **I**sta
q ossa fuerut duplina: s coste: et ossa
thorans: **C**oste st duodeca: s **S**epte

vere: et quig medose. **V**idete st que
cu ossibz thorans st gnuate ad coopie-
du et coplendu pecty: **E**t causa qre
vna costa no attingit altera in extre-
mitatibz. et est illa q dicta est: vt pecty
possit melis dilatari et gstrigi: **O**ssa tm
thorans st septe gnumata septe costis ve-
riet: **R**eter tm ista ossa et costas st carti-
lagines gnuatas vnu cu alio: **E**t ex
his cartilaginibz cu ossibz suis opitur

vnu mebz qd vocat furcula pectoris: q
ad modu furcule e bifurcata et figurata: **D.**

Et in extremitate eig directa e qda **P**oniu g
sural cartilago vocata poniu gnata. **fra natu.**
ad custodiendu os stomachi: **A**lateibz **R**eque if:
aut in costas medosis st cartilaginez vt
mollis cu duro melior fiat quatio: **fo. 266. V**
z est q her oia melis apparebit: si iadat
pecty ubi st teneitates costaz: et alate
dextro et sinistro: et tuc apparebit abi
oia q st intiq:

De panaculis pectoris:

Membra aut gnta in pectore
st panaculi: cor: et pulmo: et
orta ab eis: **P**anaculi aut

st tres szi **M**ediasing q diuidit ga-
uitate pectoris p medum ab aiori
ad postiq: ptea diuidit pulmone p
mediu: **E**t iste panaculq no e inuo-
s ner gnumu: et gnumata vere vng
vt alii. **E**t iste facty e pmo p uarnetu
coe s: vt si nocita fuit ps dextra: l' smist
pulmois. no gnat nomena alci pti.
Facty est etia vt suspedit pulmone
ad pecty. **I**te est facty. vt si p aliqua
causa fiat empima: hoc est q agget
sames in pectore. vt illa sames no re-
gurgitet ad alia pte. **P**leura e postea.

Panaculi aut
st tres szi

Pleura aut est sibi p̄aniculo sibi dura
et nervosa in q̄ntitate magna: coopiens
oēs costas int̄. **E**t ideo colligat̄ h̄
cū oībz mēbris q̄ntis in q̄uitate pec
toris. **I**uamēta s̄t coopyre mēbra
p̄dita: Et ut ab ip̄o p̄aniculi p̄ditoy
mēbroz ortū habeat. ut p̄oit **A**uic.
fen. p̄. p̄mū cān. ca. de mēbris. **P**as
siones om̄ū modoy et geney pati p̄t:
maxie t̄n patit̄ passione apostemosa
(q̄ vocat̄ pleuresis). **U**er̄ ē q̄ pleuresis
est duplex: s̄q̄ vera: et nō vera. **N**on
vā est illa q̄ fit in muscul̄: q̄ s̄t int̄ cos
tas: q̄ acume est v̄s̄ aut̄m extr̄sca:
Uera fit in hoc p̄aniculo. Et ex s̄ba
eig potes vidē q̄ illud apostema q̄ ut plu
rimū est coleicu: p̄ q̄d ip̄m q̄s̄q̄ febris
acuta. febris rōe lor̄i q̄s̄q̄: q̄ p̄ūq̄
et viāna cordi. fit febris illa acuta: rōe
huōris calidi. **V**ide et̄ q̄ ad tale aposte
ma p̄ sensibilitate p̄aniculi. q̄s̄q̄ur do
lor p̄ūgitiug et lateis: q̄ h̄uit p̄aniculo
atrahūt maḡ latea: q̄ p̄s̄ acior: s̄ p̄s̄
antior maḡ q̄s̄q̄ p̄aniculo mediastino:
et p̄tea dolor q̄ns̄ peipleumonia est
antior: iste lateal. **f**it et̄ q̄ q̄mūt pul
monē: et t̄pedit dilatationē eig malitia
āhelit̄. tussis seq̄t̄ t̄r. q̄ eminet̄ a
postemat̄ stimulat. et aliq̄ virulentia
et erugo q̄ emanat ab hoc apostemate
p̄ porositates p̄aniculi. **E**t hec ē causa
quare in pleuresi fit s̄reata in p̄n. ru
bea: postea alba aut saniosa: s̄ q̄ ma
tia maturat̄. **E**t ideo apparent̄ si appa
ret̄ in p̄n. subrubeg. t̄choantem abre
uiat (ut p̄oit **H**ippo. p̄. anfoismoz) pa
roximos et cōsistentias. **E**t causa est.
q̄ t̄r significat̄ q̄ matia est subtilis/
p̄aniculo est rary: et q̄ v̄s̄ est fortis:

267.
Quo aut ista materia virulenta et
saniosa / p̄ pulmone expellat̄ et s̄re
ta: in anothomia pulmonis declarabit̄.
Eritq̄ p̄aniculo est diafragma: q̄
p̄t et̄ dia muscul̄. **Q**uis sit̄ est in
corpore est in fine pectoris et costaz:
altiq̄ ex̄ns in pte anteriori / q̄ posteriori:
Rā q̄tū ad pte eig carnosā: ē q̄mūatū
cū cartilaginibz costaz medosaz: et
in pte posteriori / cū spodili duodecima: ex **et p̄ma ex**
spondilibz renū. **E**t eig v̄litas fuit
ex situ eig / **O**mo ut diuidēt spūalia
a n̄alibz: ne a cibo / hora digestionis
et a fca vapores eleuati puenirent
ad mēbra spūalia: q̄ t̄peditent mēte
et rōem: **E**t her̄ ex hoc satis apparēt.
q̄ q̄n egritudine patitur / ut apostema:
ledit̄ mens. **I**deo alio noīe vocatū est
eufrenū / q̄ frenū est mentis: sicut
vocatū est dragonona ab **A**ristotele
q̄ zona cingēs p̄mediū: nō q̄ directe
lantiadit̄ cingat / s̄ oblique / ut d̄z
est: **E**t causa s̄ue v̄litas huius
obliq̄at̄ fuit illud q̄d d̄m fuit ca.
de mirach anothomia. q̄ q̄ hoc
cū mirach q̄mūt̄ / hora q̄pulsionis
supfluitates in t̄st̄inis ac si esset
inter assides torcularis cuiq̄da): **E**t
tū v̄o ad pte mediā eig / q̄ est nervosa
et p̄aniculosa / colligatū est cū pulmo
ne. ut ip̄m moueat m̄p̄tū āhelit̄ / me
diat̄bz nervis. q̄ venūt ad ip̄m a
cerebro et nucha: **E**t ex hoc appa
ret̄ q̄re diūsficatū est diafragma
ab aliis musculis. q̄ alii musculi in
loco vbi ossibz applicat̄ s̄t chordosi
et in aliis carnosī: diafragma at̄
est ecōtraio. **C**ausa est q̄ diafrag
ma p̄ncipalit̄ habz mouē pulmone

et nō costas: nūc aut oīs musculi
 q̄nt ad chordā eig debet ēē ḡnua
 tūq̄ nūc mēbro quod debet mouere:
 et tūc alio q̄nt ad p̄te eig carnosam
At ex hīs apparz que sūt figura eig:
 q̄a rotūda oblonga **A**pparet etiā q̄
 sūt sba eig: q̄ musculosa et chordosa.
Apparet etiā ḡntas eig. **I**uuamē
 ta sūt tria q̄ declarata patent ex dicti.
1° p̄mū est ut sit p̄n^m motū alielūg:
2° est ut diuidat inter mēbra
 spūalia et naturalia: **3°** est ut
 iuuēt iustina et mirach ad expelle
 dū q̄ in iustinis sūt ḡnta: **E**t ex
 2° iuuamēto apparz q̄ ad apostema
 eig seq̄t alienatio mentis: sicut ad
 frenesim: **D**igna distinctiua p̄ire a
 Galie. 4° de intioibz: ca^o de passioibz
 dpafragmatis:

De corde et opatione eig:
Aleuans paniculis apparebit
 tibi pulmo. in eo medio existit
 cor velatū penulis pulmōis.
 ut ab ipō aere attēto refrigeret calor
 et sp̄s q̄ in eo gnāt et tepet. **Q**uia
 cordis p̄mo apparet sita et lom: q̄a est
 in medio atioris et postioris dextri et
 sinistri: q̄nt ad aspide eig declinat
 vsq̄ sinistra: q̄nt vō ad radice eig vsq̄
 dextz: ut bñ possit iustflare calore
 et sp̄m vsq̄ dextz p̄te: q̄ calidior esse
 debuit sinistra. **E**st etiā i medio su
 p̄ioris et infioris: amotis et extremis:
Et sic sūt locati quia est sicut p̄n
 cept et p̄ma radix oīm mēbroz:

Que sit colligatiō eig consequet appa
 rebit. sicut apparebit ḡntas eig. q̄
 nō minus magnū neq̄ p̄mū. magis

tū est in hoīe q̄ in aliquo alio aiali
 eigde ḡntatis. q̄ plḡ habet de colore
 in quato: sicut **F**igura tibi apparebit.
 q̄ est figure pinealis l̄ pyramidal. q̄a
 h̄mōd figure debet ēē d̄ne q̄d est excedet
 caliditatē: q̄ p̄ia figura p̄mū calidi est
 p̄ma figura pyramidalis. **E**t eō alia
 ratio: distinctio ventriculorū eig et ortorū
 ab ipō: **Q**uarto debes vidē nūc p̄mū
 eig: **E**t ex hoc tibi apparebit q̄ sit
 sba eig. et ḡplexio. et iuuamētū. **S**
 kūs vō p̄mū eig est. q̄ p̄mū eig q̄dā sūt
 ext sbam eig: q̄dā vō sūt de sba eig. **E**t
 sbam eig sūt casula cordis: et orta ab
 eo q̄ q̄ postea apparebit: **C**asula
 eig neruea siue pelliculais est dilata
 mltū. facta ad tuēdū cor a nocuis. et
 ne ḡat̄ ab aliis mēbris in hora siue
 sue expādiōis. **E**t causa quare nō
 est ḡnua ad corde sūt: ne cor in sui
 motū impediret p̄ aggregationē. **F**uit
 etiā alia causa. ut ḡnēt quada aquo
 sitate qua humectaret cor et rozaret
 ne p̄ sup̄flūū et ḡnūū eig motū ex
 sitaretur: et ideo sp̄ in hac casula
 reperit aquositas. **E**t ideo si existatur
 hec casula l̄ p̄uat tali aquositate ad
 m̄m̄tē marasid̄ deuenit: sicut si sit
 sup̄flua r̄icigatiā et treōrē et tardi
 atā passione cadit cor ut p̄it Galie.
 quāto de intioibz: ca^o 2°. **P**artes
 aut ēēntiales cordis. q̄dā sūt ext̄sere:
 q̄dā int̄sere: **E**x̄sere sūt p̄guedo:
 additamenta cordis siue auricule cordis:
 et orta ab eo. **P**inguedo statim ap
 paret in sup̄sue ext̄ioris cordis: p̄ siue
 ponit: q̄ existat ex p̄te agentis: q̄ pin

f. 9. f. 10. f. 11. f. 12. f. 13. f. 14. f. 15. f. 16. f. 17. f. 18. f. 19. f. 20. f. 21. f. 22. f. 23. f. 24. f. 25. f. 26. f. 27. f. 28. f. 29. f. 30. f. 31. f. 32. f. 33. f. 34. f. 35. f. 36. f. 37. f. 38. f. 39. f. 40. f. 41. f. 42. f. 43. f. 44. f. 45. f. 46. f. 47. f. 48. f. 49. f. 50. f. 51. f. 52. f. 53. f. 54. f. 55. f. 56. f. 57. f. 58. f. 59. f. 60. f. 61. f. 62. f. 63. f. 64. f. 65. f. 66. f. 67. f. 68. f. 69. f. 70. f. 71. f. 72. f. 73. f. 74. f. 75. f. 76. f. 77. f. 78. f. 79. f. 80. f. 81. f. 82. f. 83. f. 84. f. 85. f. 86. f. 87. f. 88. f. 89. f. 90. f. 91. f. 92. f. 93. f. 94. f. 95. f. 96. f. 97. f. 98. f. 99. f. 100.

quædo gñatur a frigidol calido dimi-
 nuto: cor aut calidissimū. **Ez** gñata
 est p sine: ut cor p vehemete et gñi-
 nuū motū nō exstaret. **¶** Additame-
 ta cordis / s; qda ptes pelliculares / apte
 ad dilatandū et gñgedū. genite ad
 hoc / ut qñ in corpore nro gñat mlta
 de saguē / vl de spū in vētriculo si-
 nistro. dilatetur / ut gñeat saguē
 multū / l spū mlta q iterdū gñatur.
¶ Sed tu obūtes sicut obūit Gal.
 loco pallegrato. Quare natura nō fecit
 ita magnū q posset gñē oēm mlta
 tudine saguē et spū: s; fecit illa addi-
 tamēta. **¶** Dico q causa fuit. **¶** Cā
 si cor fuisset valde magnū / eēt causa
 debilitas vntis: p dispersionē spū: **¶** Et
 ptea aialia q habet corda magna s;
 timida: ut leop et ceruq. **¶** 2ª causa
 fuit q nō sp gñēt in nob magna q-
 titas spū et est saguē: cū cor fuisset
 magnū: ut plurimū gñuitas cordis
 extūisset vacua. **Ez** q iste auriale pnt
 facit gñali / qñ nō s; replete: ibi nō
 est vacuitas. **¶** Ite euitat pōdeōsitat.
¶ Que aut sit sint orta a corde: s;
 subsequēt apparebit. **¶** Vtes aut in-
 triser cordis / s; vētriculi cordis. dexter
 s; et sinister: et mediq. **¶** Hānde
 igit cor pmo in pte dextra. et inape
 a cuspide eig / s; q alū pariete nō ta-
 gas. s; a latere vētriculi medū diui-
 das. et tūc stat occurret tibi vētricu-
 lū dexter. **¶** Et videbis in eo duo oifi-
 cia q vna **¶** 1ª est vsq epar: et est
 oisficiū p qd ingredit vena chylis. Et
 est oisficiū maximū. q p hoc oisficiū

cor trahit saguē ab epate. **¶** 2⁶²
 expellit ad oia alia mēbra. Et q p
 istud oisficiū / habet plq trahē q expellē:
 ordinauit natura ut claudēt hora
 gñitionis / qñ debet expellē: et apire-
 tur qñ cor dilatat: et attrahit tria
 hostilia q apūit ab extra ad intra.
 Et q p idem oisficiū / fit et expulsio sa-
 guē pte decocti pferē: (et licet nō
 totū expellat: q aliqua portio eig ex-
 pellit ad pulmone. alia ps eig trāsit
 in spū) / ordinauit natura ne illa hos-
 tilia essent mlta depssa: et ut pfecta
 clausione nō claudantur. **¶** Nota
 in duo. **¶** 1° q sensū tibi declarat q
 vena chylis habet origine suā a corde.
 q cū sba cordis est gñua: et ipm nō
 pñsit: et est maxia iuxta cor sicut sbrps
 arboris. **¶** 2° adūte q ab ista vena an-
 q gñuitate cordis igrediat: orit vena
 q artūaria radice cordis itulat. et ab
 ea oriūt rami dispsi p sbam cordis. **¶**
 ex hac vena nutritur cor. i. ex saguē
 hq vene. **¶** Postea vā vsq pulmone
 est aliud oisficiū vene arteialis. que
 portat saguē ad pulmone a corde. **¶**
 Cā cū pulmo deseruiat cordi scdm
 modū dictū. ut ei recōpenset / cor ei trās-
 mittit saguē p hāc venā / q vocatur
 vena artial q portat saguē artialis
 lem: q habet duas tunicas. **¶** Et habu-
 it duas tunicas. **¶** 1° q vadit ad mē-
 brū qd est in gñuuo motū: et 2° qā
 portat saguē valde subtilē et colēiā.
 Ut igit nō euaporet / et ut nō sādāt
 hec vena. ipā habet duas tunicas: qre
 est dicta vena artialis. Et in oisficiū

Vena chylis.

Vena arteialis.

**Ex Bartho. de pte. Roy. lib. 4. ca. 61. De venis. 9. sine. v. He aut venae a corde capiunt sinistra graui-
tate. Et hac em pte dicitur dicitur due pulsatione. qz una interior minor rē intrat pulmonē qz mī nī hīc
dicitur artia venal. **Arteria** arteia ē pore maior quā Arter. horren vocat. Illa a corde ascededo in duas ptes dicitur.**

Nā una tēdit sursum isto vl istig vene sū tria hostiola lia /
deserēs sagnēz depu- que apūtur ab intra ad extra. et clau-
ratū et spm vitale ad dūtur ab extē ad intra pfecta clausio-
cēbz: vt in sps aīal ne, qz p hoc orificiū cor tm debet expel-
genēt / nutriat / et cō- lē a se hora qstitionis: et nō debet re-
fuet: **Artea** vō dicit trahē aliqd hora dilacandis: **Hoc**
ifig / **Et her dextrorsū** viso / sūnde ventriculū sinistrū: ita qz
et sinistrorsū mltipli in medio remaneat paries in quo est
at diuidit. **H qstati.** ventriculū mediū. **Et tūc statim tibi**
libro 2. ca. 12. **Ar-** apparebit grauitas ventriculū sinistri.
2. arteia (pore maior) vt cō paries est densior et spissior pariete
in l. dicit / **Artea** adorti. ventriculū dextri. **Et hoc fecit natu-**
ra p tria. **1.** qz hīc ventriculū debz cōtinē spm / dexter vō sagnēz, sagnis
aut gūoz est spm. **2.** qz rōē forte tor pla agguat p dext qz sinistra. et
ideo cor nō fū sset equalis stature. vt illa esset equalis pōdeis / fecit pariete
sinistrū grossiore: vt recōpēsaret sua gūitate grauitati sagnis. **Alia cā**
est. qz debet gūne spm: qz facile ē reso- lubilis. **vt igit nō resoluat:** paries
fuit spissus. **3.** causa est qz hīc ven- triculū gūare debet spm ex sagnēz
spō aut gūat ex sagnēz a forti cali- ditate subtilitate et euaporate: fortor
aut caliditas est / qn est in mātia et subiecto densiori: qre paries huius
ventriculū fuit spissus et densus.

Artea adorti.

In grauitate aut eiq circa radice sū duo orificia. **Unū est orificiū arteie**
adorti. q dicit adorti qz imediate a corde orta. l. qz est pncipiū originis
oīm arteiaz q sū in corpe. **Et p istā** trāsmittit cor spm / supra q per san-
guinē in ipō gūatur ad oīa mēbra / qn qstingit. **Et ptea ordinat in**
pin: istig orificiū tria hostiola densa valde. q pfecta clausione claudūtur

ab extra ad intq: et apūtur ab intq ad extra. **Et orificiū hoc est valde pfidū:**
Aliud est orificiū arteie venalis: que dicit grna: qz vapore portat. **Dicitur**
venalis qz tm habet vniū curuā. qz natura nō fuit mltū sollicita de custo-
dia eiq. qz p ipam trāsit qd est vapor capinosus vel aer / que trahit cor a pul-
mone: **Et qz p istā venā cor attrahit** et expellit. natura in orificio hīc posuit
tm duo hostiola: q pfecta clausione nō claudūtur. **Et sū hostiola ista**
mltū deuata. vt adopient parietū cor- dis qn expellit et trāsmittit spm: ne
p ipm sps expellat. **Et ista sū mira- bilia opa nature:** **Dicit mirabile**
est opz ventriculū mediū. **Nā iste ven- triculū nō est vna grauitas. sū est plures**
grauitates puelate velate magis in pte dextra q in sinistra. ad hoc vt san-
guis q vadit ad ventriculū sinistrū / a dextro / nō debeat fieri sps / gūne sū-
tiliet. qz subtilitatio eiq / est pncipiū ad gūationē sps. **Et natura trāsmittit do-**
aliqd p mēbra / l. viā aliquā. nūq trāsmittit illud otiose. sū pncipiū illud
ad formā quā debet suscipere. vt frequē ponit **Galie.** in libro de inuamentis.
vt in quito de venis meseraicis: **1.**
Alie sū ptes q sū orie: et illa sū q tuoz: sū vena chyli. vena artialis. ar-
teia adorti. et arteia venalis: **Et duo** l. s. vena artialis / et arteia venalis
vadūt ad pulmonē: q anothomia statim videas.
De pulmonis sba / et nūo pūū rē:
Et dicit aliqualis apparere po- test **Robstata pulmonis:**
Et Romerg pūū eiq: Nā

Arteria venalis.

Inf. sū hōr pleriq e dūstingit

Artea adorti

ip̄e cōpositus est ex triplia vase: ex car-
ne molli: et p̄aniculis. et. **Ex vase**
triplia. s̄z. **1°** ex vena artiali q̄
orit̄ de dextro ventriculo cordis: q̄ por-
tat s̄guine nutriturū pulmonem:
2° ex arteia venali q̄ orit̄ ex sinis-
tro ventriculo cordis: portat vapores
capinosos ad pulmonē: et apportat
aem̄ ad cor a pulmone: **3°** est tra-
chea arteia, q̄ ad pulmonē portat aem̄.
et ab ip̄o ad extra ducit: **Et** hec
vasa oīa quēnūt in hoc q̄ p̄mo q̄n̄
ad pulmonē veniūt euenit. in du-
os ramos diuidit̄. **Unus** vadit ad dex-
trā p̄te eig: **Alter** ad sinistra: **Et** q̄
libz eoz itez diuidit̄ in duos ramos.
magnos. q̄ unus vadit ad p̄te sup̄iore
pulmonis. et alter ad p̄te inf̄iore. **Uo-**
stea oēs vadit̄ se diuidēdo vs̄ ad ra-
mos capillares et minimos: et adiūte
cōtinuat̄ et interit̄ sicut rete. et opo-
nūt sicut rete sbam pulmonis. et sicut
vene: epacissimā eig: **Et** scias q̄ ra-
mū trachee arteie s̄ iuxta ramos ar-
teie vene arteiales. **lis** ut abent̄ ab
ea: et iuxta ramos arteie venalis
ut aem̄ tr̄smittat̄ ad artiam venale:
ut eū portet ad cor: et a corde ducat
ad tracheā arteiā. **Et** aer̄ inspirat̄ p̄
tracheā artia. et dem̄ tr̄smittit̄ cordi
p̄ artiam venale p̄ respirationē cordis
tr̄smittit̄ p̄ p̄dam arteiā ducit̄ aer̄ idem
i mā salte regrediēs a corde: altat̄
et calefact̄ videt̄ in dicit̄ vapor capi-
nosus: exies p̄ eadē viā p̄ qua tr̄ueat̄
ad cor. **Iste** in vie l̄ rami q̄ s̄ it̄
has: s̄ ita stricti ut sint unū s̄guis:

et p̄ui aeri īgrati et exenti. et ideo
si dilatat̄ sup̄flue p̄t̄ fieri exit̄ san-
guis: sine ruptura a pulmone. **Ad**
cauitatē et vacuitates huius retis re-
plet̄ caro mollis ip̄iq̄ molli. **Et** hec ^{pulmonis}
est p̄s 2° eig. **Tercia** vō p̄s eig est
p̄aniculū eig rari: ad quē eminat̄
orificia hōz vasoz: **Verū** ē q̄
orificia vasoz trachee arteie fut̄
maiora orificiis alioz vasoz: et ap-
tiora. **Quo** q̄ orta s̄t ex stipite ma-
iori et latiori: **2°** q̄ s̄t cartilagi-
nosa et nō pelliculosa: et ideo cum
s̄t duriora maḡ possūt stare apta:
Ex his nota vltimā viam p̄ qua a pec-
tore ad pulmonē et tracheā arteiam
expellit̄ s̄reat̄ l̄ s̄ames l̄ s̄guis e-
manās a pectore: ut i pleuresi: vel
a grauitate eig: ut in emothoia pas-
sione et empimate. **Quā** q̄n̄ matia i
his locis est aggregata. ip̄a diuidit̄
ad minima. et ex fortitudine pectoris
expellit̄ ad pulmonē. **Quā** **Quā** pul-
mo dilatat̄: orificia trachee arteie
maḡ ap̄uit̄: et p̄ illa exugat̄ ma-
teriā p̄dictā: et nō p̄ alia orificia ali-
oz vasoz: q̄ nō s̄t s̄t lata: neq̄ di-
latat̄ ut ora abelū. **Et** tūc ex
vasis illis ille humor vel liquor expel-
litur ad vias latiores. et ex illis ad
minores: donec ad originē pueniat
cūne pulmonis: et tūc ad tussis: extra
expellit̄. **Et** tussis etiā adiūuat ad
penetrādū hūc catarrū in canales
iā dicitos. **Et** ex his apparet q̄ expur-
gatur hec matia: et est̄ dato q̄ nō
pueniat ad cor. **Et** si expurgaret̄.

v.
• Pomū granatū, l'
culcit' vene chilis.
Reque. sup forz 63. d.

p alia duo vasa: bñ de nocte pue-
nret ad cor. Hec oia habentur a
Galieno. 4.º de itioibz: ca. 3.º :
Dic igitur patet nūb pñū itegrā-
tū pulmone. Partes eig qñtitate
st quāqz sz. ¶ Due in pte sinistra:
¶ Et tres in dextra. Quaz tertia
diat pomū granatū / siue culcitra,
q supra ipam sedet vena chilis et
arteria in directo cordis in loco ubi
vena ascendit ad cor: ¶ Et ex hoc
potes vide qñtate pulmōis. Quia
et si sit pug nō iflatq. si bñ iflato
inflaucis ipm. videbis ipm magni-
ficiat. ¶ Rator bñ qñtas eig est i dext'
q sinistra q in sinistra est colon
locatū: ibi occupat locū: ¶ Figura
eig patet q ad figurā clubani figu-
ratq est: in pte posteriori logiore hñs
magnitudinem / q anteriori eig: ¶ Col-
ligatā eig patet ex pñctis: ¶ Et
iuuamētū: ¶ Et egritudine eig st
fatis note. nisi q debes excorticare
ramos trachee arteie / et vidē anu-
los rotundos / quos expuit per pleu-
moniq l pñctiq. q illi st rotundi. ¶
hñs vlcq in cāna pulmōis (de q
anathomia statim prosequēdū) nō
expuit anulos: s; cortices. Et si anu-
los expuetur: nō bñ rotundos: q mu-
fā dicimq: ¶

¶ De ortū a mēbris qñtis r
pñe in siue pñcipalit' a pulmone:
immediate / et et mediate: ¶

¶ Et pmo vidēdū e de anotho-
mia trachee arteie. ¶ 2.º
de anothomia oris. et mlti-
tūstatis circa hoc. ¶ 3.º de meri

cū trachea. ¶ 4.º de epigloti. ¶ 1.º
de lingua: ¶

¶ De anothomia trachee arteie: ¶

¶ Expedita anothomia pulmōis:
¶ Oportet vidē anothomia trachee
arteie: q est via ad pulmōis. ¶ Et ut
eig anothomia pfecte videas. oportet
pretermittē anothomia qñda q cū
ea colligatā hñt. Oportet igit' ut
excarnes collū siue gulā. et videbis
musculos logitudinales. supra quos
notabis venas qñe / ex utroqz latere
vnā. ¶ Quod fuit iuuamētū hoj:
dixi iā in anothomia pectoris: ¶

¶ Illis eleuatis iuemes duab amig-
dalas / ex utroqz late vnā. q st car-
nes glādose. facte ad formā et figurā
duaz amigdalaz. ¶ Quaz iuuamētū: ¶

¶ Qñm fuit ut hūditatem quam
generat et gregat / humectet trachea:
ne exsitet p mon: ¶ 2.º iuuamētū
fuit ut repletet et equaret loca gule.
qa gula p epiglotū in supiori pte est
valde tumida. et in pte ifioi p stric-
tū trachee / est valde gracilis. Amig-
dale q ille posite st infra epiglotū: ut
adequet: ¶ 3.º iuuamētū est ut sit
scutū venaz et arteiaz apoplectiaz /
q portant sāguinē ad caput / et arteie
portat spm. q postea in rete qd gērit
gērit' oflato sub cerebro fit aīal: ¶

¶ Et iste vene vocat' apoplectie:
q ex plenitudine eaz / frequēter fit apo-
plexia. ¶ Vocat' et vena soni q ex
nāli oppilatioe facta in rete iā dicto:
causat' sonq. ¶ Vocat' et pñde: q
st locate in profundo iuxta siue supra
musculos spōdiliū collū: ¶ Et ut eig

hic tunc videtur in eadem de qua loquitur Bartholomaeus super fo. 266. in 2o membro ibi: Altera arteria rē
her vena vī: in eā ramū chyli: ex dicti vī: sup fo. 248. in 2o membro sū allegato ex cap. 29o. Et ex dicti
eigde. libro. 22o. ca. 69o. Vena maior cordis procedit a vetriculo maiori: ex pte supioi dextra in quo sp est sanguis:
et hīsit p mediū colli profudū: Requere et infra fo. 241. in 2o membro: de hac. 266. vena: 1

origine videas. scinde furculā. et ar
cipe hūat arteie adori ascedere et ve
ne ascedens. Et videbis q anq̄ egredit
furculā ramificat̄ pmo in duos ra
mos: qz vna vadit ad pte sinistra: et
alter ad dexterā. Et anq̄ ad subassellā
pueniat alter istoz il ab alterutro discedat
de scendat vena p spōdiles dorsi ad nu
trēndū octo costas et ptes supiores
pectoris. Postea penetrat p assellā
q̄libz p̄dctorz et vadit ad domesticū
brachii. et in cubito apparet. et curua
tura brachii cubiti et dicitur basilica: et
est infior. Et ex his potes vide quid ba
silia habet q̄nuitate cū vena que
nutrit ptes pectoris supiores. Etia appa
ret q̄ est causa quare in pleuresi in
qua ascedit dolor supig vsq̄ ad furcu
lā opetit fleubotomia basilica ut
pōit 3po. 2o regimīs acutorz et Gal.
ibide. Postea vō egredit furculā
et ramificat̄ in ramos qz duo obli
quāt. et vna eoz vadit ad brachii
dextz: et alter ad sinistra: et vadit
ad siluestre pte brachii: et apparet in
curuatura brachii et dicitur cephalica:
et habet euacuaē a capite: qz q̄nuitata
est cū venis duabz directe pcedētibz
supig ad caput. Et iste dicitur vene p
dite apoplexie. Et sicut dixi de ve
nis: ita eodē mō procedūt arteie:

Postea iuxta istas arteias et venas
apoplicas tuenies nervos duos mag
nos descēdētēs a cerebro a sexto pari
neruoz. Vna a latē sinistro: et alter
a dextro: Et ex utroqz formāt et ra
mificat̄ nerui reuertū. q̄ s̄t nerui

vonis: qz videbis loco suo. Residū
at dextri cū ysophago pro maiori pte
quāgit: et in os stomachi ramificat̄:
et tendit vsq̄ ad fūdū: licet aliq̄ ps eig
in furculā cū venis et arteriis cassule
quāgit: Et sinister pro maiori
pte cū mēbris spūalibz complicatur
et q̄n ad aliquid eig cū naturalibz
quāgit: His mēbris ex carnatis
eleua silit̄ s̄t tracheā arteiā et ysoph
phagū: s̄ hoc nō potes nisi alia mē
bra s̄t oris eleues. Inade ergo et eleua
mādibulas infiores a supioibz. Et hec
facēdo notes anothomia oris:

De anothomia oris et mltis rāstā
his circa hoc

In ipis oris oris pmo omittūt
labia infior supig. Et hōmā
labia s̄t opōita ex nervis. carne. et cute
mira q̄mūctōne: ita q̄ cutis a carne
nō raro a nervis p̄t sepārī: necq̄ pan
māly ab eisde. Et hoc fuit qz labia
debeant moueri vsq̄ dñe dnam positōis
s̄t sursum et deorsū: an et retro a dextis
et a sinistris. Vel igit̄ oportuit qz ha
bent diuos et plures musculos (quod
est impossibile p̄ quēdine): Vel q̄ opor
tuit qz carne et nervos s̄t dñe diuos
habent p̄mixtos. Coopiūtur et
labia p̄māculo q̄ oritur a tunica in
feta meri: q̄nuitata cū tunica in
feta stomachi (sicut et oia mēbra oris). ut
sit sensū eig stomachi. et p̄ hoc cō
euenit qz in omi vomitū futuro tre
mit labiū infior. Post labia s̄t den
tes nūo. 32. triginta duo. Duo duales
infiores. Duo iasui. Duo camini camini.

Quatuor maxillares. **Quatuor** #
 maxillares. Et sex molares. **¶** Et
 totide superiores. **¶** Et dentes pna
 paliter st facti p gtritione et di
 g... esione sicut tibi. **¶** 2^a
 ro... p voca et distinctione loqle:
 sicut et labia: Et ideo careres deti
 bo l labiis no bn loquunt loquunt.
Post dentes est lingua: q anochy
 mia reserua: **P**ost vide palla
 tu: hns grauitate in caramine supi
 ori: ut fiat itonatio vocis et reuolu
 tio agilis ipis tibi qn detibz ceteris:
In fine pallati videbis vnea
 pcedere ad modu gram vne:
 et ideo vocata est vnea. in substantia
 exns rara spogiosa q pnti
 paliter est fra vt supfluitate
 descedere a capite: hora rou ma
 tismi recipiat: ne ad mebra t fiora
 descedat: et ptea frequet apostemat:
¶ Est et formata vt voce mo
 dulet in fra fragedo qem qui
 e ma vocis: **¶** Dz muametu eig
 est vt ipm aem (q ad pulmone
 vadit: et attrahitur p os et
 p nares) reptuendo aliqdu in
 ore retineat: et ne frigidu s alcaatq
 pueniat ad pulmone: Et ptea qn
 git q hntes ad sasa absisam vna
 ta mltu st catarrosi: Et ideo phi
 bet ab auctoribz ne cadatur: s si
 sit putrida aut apostema: debet ad
 uri: Est etia alia causa. qz p situ
 et sbam eig qn indit: raro qsolidat.
 s sanies ibi aggrat putrida: et se
 sentit fetor oris. Et ideo melig est

vt cauterizetur ferro ignito: **¶** Modu
 aut est vt habeat cauilla ferrea l
 ligno linita luto sapie sive treta cut
 pnt Amie. qra sen. smi canon. ca?
 de cura p cauteriu) et aptis apto et
 ore/ et intpositis it maxillas ligno rotu
 do. in vna extremitate cauille iponat
 vuula. postea ferru ignitu p grauitate
 cauille iponatur itromittatur/ et atti
 gat vuula et cauterizetur: **P**ost
 vuula vo st fauces: et st loca apta gra
 duosa. apta suscipi supfluitates: et io
 frequet apostemat. Et apostema eoz
 licet vt no emineat: eminet tu intq.
 Et ideo si os apiat et in pseudo aspiciat/
 apparet tumor. et ideo fit ibi squinata
 in 2^a spe. et vocat vulgares gotumi:
¶ Et in fine sive termino existit pna
 puu tane et meri: **¶** Et ibi videbis me
 bru vnu cartilaginofu cu magna sapia
 a natura fabricatu: qd vocat cooptiu:
 qz hora insglut ioris tibi claudet fora
 me epiglottis ad hoc vt aliqd tibi vel
 potu no descedat ad pulmone: q pos
 sit ee causa suffocatiois: Et ideo euenit
 q si aliqs ridedo insgluat: q tunc
 vadit aliqd ad pulmone: qz hora
 rifo stat epiglottis apta: qz tuc videt
 suffocari: **¶** De meri cu trachea:
His expediens eleua (vt agilis et
 duorum) meri cu trachea: **¶** Et his
 eleuatis nota simo sbam eoz. sba sba
 meri est pelliculais et mollis: sba vo
 trachee e pelliculais et cartilaginosa:
 Et causa fuit qz meri e via tibi q
 rtdu deglutit in magna qntitate: p

qd' oportet via eig iterdu dilatari :
Trachea est via acis/penetratis ad
pulmonē. Cui cu leuis sit et no solidg:
p via penetrat q stat apta. **V**ia aut
pellucida p mollicie no stat apta:
si paies vng cadit supra alcey. **N**o
fuit her cana ossuosa: qz debet esse
flexibil p formationē vocis. **I**te ipedi
ret trāsitu ab i mlti et solidi p meri.
Et p hac causa no fuit tota cartilago
vna: si fuerūt plures cartilagine: cō
tinuate p pellucidas sil. **E**t isti sūt cir
culi qdā: no tū gpleti si in figura. **C**.
Residuu aut cartilagine gūnuata
sba pellucida in directo meri. et hoc
nec ne sba dura cartilaginosa gūmat
meri: et ipediat trāsitu ab i. **E**t ideo
scire debes q a pte anoi cana ē carti
laginosa. qz vsq pte illa no gūgit
meri. **I**te tūc sūt sic magi a nori
uis: si vsq pte postiore est pellucida:
et hoc vsq ad epiglottim q tota ē carti
laginosa: p causa q dicitur: **E**t sic
apparet sba canē. **T**rachea sba meri
est oposita ex dupli pāculo siue
tunica: trāsica (q villos longitudinales
habet ad attrahēdu): et extrīca (q
villos habet latitudiales aptos ad ex
pelledū illud qd attrahit ab intrīca.
Verū est q pma pncipalior ē q 2a.
Et ex his apparet iuuamētū hoz.
et nūc pūc eig p ptes trachee q pte
quāda pncipale habent q dicit epig
lotis: q anothomiā postea ponā.
Tercio videas diam ex pte qritat.
nā meri est logig et magi cana. qz

76.
cedit vsq ad diaphragma: et infra
ipm gūnuat cū ore stomachi: **E**t cana
pulmonē no descedit nisi vsq ad fur
cula: **E**t causa patet. qz pulmo sta
tim est sub diaphragmate furcula: si
os stomachi est imediate sub dia
fragmate. **O**fferit qto in situ siue
loco. nā meri est positū magi i pro
fūdo vsq spōdiles colli et dorzi: sed
trachea arteia magi est positā atig.
Et causa fuit triplex. **1**a qz cū
trachea sit magis dura cartilagino
sa: et meri periculosū illi: potest
magis tueri cana ab extrīcas alcean
tibz q meri: quia adeo qre magi
fuit positā extrīca: **2**a causa fuit
qz p tracheā attrahit aer: qz cō
nūg debet ee ingressū: et ideo ipē
debuīt habē sūū directū ad qd: et
sic habet. qz ponit atig sicut os: **3**a
causa est. qz si meri fuisset positū
atig vsq gula: l' oportuisset q p q
finē trachee meri obliquasset vsq
dorzi: l' q a fine canē vsq ad pnci
piū oris stomachi fuisset vacuitas:
Et vtrūqz est iqueniens: nā 2m
est ipossibile: pūc aut pareret no
numētū et ipedimētū in actu trāsitu
nēdi: **H**is visis eleua meri trāpēdo
a pte inferiori cū sollicitudie ne tangas
aliquē neruū reūsuū. **A**d 2m est q fa
ciliter sepāt a trachea vsq ad epiglottū:
ibi vō diffīcultē: qz pteā q tunica
meri dispōsa est in epigloto: et ideo
ab eo no faciliē sepātur. **E**t hoc fecit
natura sagaciter ad hoc: ut in hora

Nota.

trisglutinis abū in mari eleuat ad os
 ad attrahendū abū. epiglōtis est eleuet
 ne sui duricie et soliditate impediat trā
 sū abū. Et ista gūnuatio nō fuit ne
 cessaia in tota trachea: qz ipa s̄ totū
 (pter epiglōtū) nō est cartilaginosa.
 Et ex hac anothomia manifestatur
 fetentia Gal. in libro de motibz liq̄
 dis. qz epiglōtū hōra trisglutinis nō
 mouet sursum. qz ab aliquo moueat
 nōqz ex se: s̄ qz trahitur ab ysophā
 qd p̄ gūnuationē dictā. Et hīc suf
 fiaat de anothomia ysophagi. me
 ri. et cause cāne pulmonis.

**De pulmonis extremitate grossa
 et solida: q̄ noiat epiglōtis r̄:**

Euenato meri videbis extremi
 tate pulmonis grossa et solida:
 q̄ noiat epiglōtis. Et hīc epiglo
 tis est coposito ex q̄duplia s̄ba. s̄z pelli
 culari. **Q**uia velat p̄ causa draz
 et ex muscūlis. et neruis. et cartila
 ginibz. **M**uscūli vt dicit Gal octa
 uo de viuamētis s̄z. xx. et cartila
 gines eig. et octo inter epiglōtū. et
 mēbra circūiacēna. q̄ nō in p̄fecte oēs
 possūt discerni. **N**eruos aut̄ tūeni
 es ascedētes. ab vnoqz vnoqz latē tra
 chee artēie vnū. Et isti s̄z nerui ori
 tū neruis suppositis descēdētibz supra
 dictis. et oriūt ab eis iuxta cor. et su
 pig reuertitur. Et ideo isti vocati s̄z
 nerui reuersiui. siue nerui vocis. qz
 p̄e s̄z p̄ncipiū motū vocis. Et cū
 quare hi nerui reuersiui fuerūt. et
 nō directe ad epiglōtū veniūt a cē
 bro. fuit q̄duplex: vt ibide pōit Gal.

in libro de motibz liq̄dis. **V**na cū
 est qz isti nerui s̄z p̄ncipiū magni mo
 ty et fortis et spissi. p̄ qd̄ debuerūt
 eē fortes. q̄re simi. qz nerui motui
 q̄to simiores. t̄to fortiores. **S**icut at
 s̄z fortiores q̄to a cēbro magi remoti
 oēs: qz iuxta cēbrz et origine eorū
 nerui s̄z valde molles: **P**rop̄ qd̄ vt
 essent remoti a cēbro. natura trāmit
 tit eos vsqz ad cor. postea reflectit su
 pig. et reflectit iuxta loca calida vt
 cor. et ad artēia adorti. vt fiēt simi
 oēs: **2^a** causa fuit qz cū vox sit
 motū qdā volūtariū. l̄ facta a motu
 volūtariū: eig p̄ncipiū debz eē cēbrz.
 Et qz cēbrū nō p̄t ml̄tū mouei. talit̄
 ordinauit natura istos neruos. vt
 cerebro modice moto. mouēt epiglo
 tis s̄z ipiū volūtariū ipig. **M**odo hoc
 fit p̄ hoc qz nerui illi s̄z situati ad
 modū freni et habenaz. Et ideo ibi
 dicit Gal. qz cēbrz vnt̄ his neruis
 ad mouēdū epiglōtū: sicut miles
 vnt̄ freno et habenis. **3^a** causa
 est ista. qz licet vox depēdeat a cerebro
 t̄y a p̄ncipiū volūtariū motū. depēdet eq̄
 a corde t̄y ab eo. in quo formatur cō
 ceptū: et ideo cū sit opatio cōis cēbrū
 et cordis. nerui q̄ s̄z in structura in
 strumēta. vocis. debent gūnare cordi
 et cerebro. Et ideo cū oriūt habeat a
 cēbro: trāsitū debuerūt habē iuxta cor.
4^a causa fuit. qz nerui ad mus
 culos debet puenire iuxta p̄ncipiū
 eorū. et nō finē p̄ncipiū aut̄ muscu
 loz epiglōtis. est vsqz parte ifiore:

quare nerui ad eos venientes / ab ifioi
pte ad eos debent e puenire. qre fu
erunt reuifui. Et ifti nerui licet mai
feste tm apparet duo: mltiplicat tm po
ftra h mltiplicacione mufculoꝝ.

Et ex his potes vide / quod ex ifioe
reufuoz / pt accidē lefio et amiffio
uoris. **I**te q qn iadūt nerui defce
detes: fimul amittit vox / et alie o
pationes. **E**t imo nū in utru quado
iadūt foli reufui: amittit tm vox
et alie opationes nō ipediūt. **P**ost
neruoz anothomia / eleua neruos et
mufculos: et ofpice tres cartilagines.

Prima arior / maior est oibꝝ / clipe
lis appellata / fime fcutalis: ad fimilitudine
fcuti vel clipei. **I**te pofita ad exteig / ad
defendendū ut clipeꝝ. **2^a** vō est
ad cōplēdū totū / qd defiatur ex pma.
Et hoc vocatur (nomē nō hñs):

Et caufa qre fuit facta epiglotis cō
plete cartilaginofa est. ut fit magis
fonora. ut ad ipām fiat melior refrac
tio. et nō ipediat cū hoc mifglutionē.
qz eleuat hora mifglutionē ad fupiora
cū meri / p caufa dictā. **3^a** ē que
exiftit in medio: et vocat ambalaris.
In medio aut eig est lingua fiftule /
dicta fiftula: ad fimilitudinē fiftule ar
tifical. Et ifta fit nōiata est ad fimilitu
dinē iftig fiftule natural: et ē quentiē
tig dictū. **De lingua:**

Expeditis his q circa pulmone et
cānā eig et epiglotim. tūc rema
net lingua: q fabricata est in offe fto
ad figurā litere gree f3 / laude / fime

268.
labde. A. J. Habuit enī in fudamēto
fuo os: ut ab eo fufstentet. Et qz diū
fis et variis motibꝝ debet moueri / ut
ei imitat / et eide affigatur: qz oīs mo
ty local debet eē ad aliqꝝ fym. **E**t
het ē caufa qre os iftud fuit figure
laude. Si enī fuiffet unū ~~longū~~ totū
oblogū: aut preffiffet recte deorfū:
et tūc penetratfet epiglotim l meri:
vel fteniffet a late uno: et tūc lingua
nō effer directa: f3 ad idem latꝝ plū
ta. **P**ostea fande lingua p mediū.
Et videbis magnas et plures ar
telas ad eā venientes. **V**ideb et duo
paia neruoz / motuoz: q magis pro
fūdāt in profūdo radite nō lin
gue: Et fenfitiuoz: q in fupficie /
et pā nūlo eig expādūt ad dādū
fenfū gultꝝ et tactꝝ. Et fit id p
ueniffi ad anothomia vniꝝ nerui
motiū / orti a cerebro / ad dādū motū:
et vniꝝ fenfitiui / ad dādū fenfū.

**De ventre pofremo f3 capite gñ
nēte mēbra aiata:**

His expeditis assume caput
qd est venter pofteior vel
pofremo / cōtines mēbra
aiata / et fpealit cerebz
(qd est immobile: et ideo caruit mufcul.
Sitꝝ eig est pō fupior corpis. Cau
fa aut eig fitꝝ ē fupra dicta. **E**t
ex his apparet pmiū f3 fba eig: qz de
fe offuofū ē potig / q mufculofo. **A**p
paret 2° fitꝝ et locꝝ eig. **S**itꝝ eig
est pō rē ut mē duas lunulas. **E**t
ex fupioribꝝ et ifioibꝝ fequētibꝝ appa

rebit colligētia ei⁹. **A**pparet tercio q̄
titas ei⁹: q̄ hic veter in hoīe est mag
ne q̄titas resp̄t alioꝝ: maioris q̄ q̄
in alio aiāli ei⁹de q̄titat̄ cū hoīe: q̄a
habet cōtinē cerebz: q̄d magis est in
hoīe q̄ in aliq̄ aiāli ei⁹de q̄titat̄. Et
debet habē vetriculos maiores: etiā
magi distinctos. **F**igura aut̄ capitis et
forma apparet. q̄ est figure sperice / le
uiter p̄esse p̄esse ex vtraz parte.
ita q̄ s̄ aīora et postiora / tubēdita
tes quasda: s̄ dext̄ vō et sinist̄: / ha
beat planicie. **C**ausa aut̄ q̄re fu
it figure rotūde / s̄ leuiter cōp̄esse ex
vtraz pte est. **R**ā talis ē oīz alia
z caparissima. **E**t q̄ ip̄a nō pot
tāgi nisi in p̄cto: et p̄ q̄nō / a rebus
extioibz tuta. **H**is duobz idiguit ca
put. **R**ā debet esse caparissimū p̄
cēbz: Et q̄ valde dispositū in se / al
tari ab altanabz: debet eē tuta ab eis:
quāe figure sū sperice. **N**ō tū fu
it p̄fate figure rotūde / s̄ dep̄esse ex
vtraz pte: p̄ vetriculoz cerebz disti
tione: et p̄ oīz sensū p̄tulatū a p̄te
āīoi: q̄re fuit figure p̄dite. **E**t ex
his apparet quā q̄d cōsuevit iquiri
in anothomia 199: mēti: s̄ iuuā
mētū ei⁹: q̄d est cōe et gnale: q̄d ē cō
tinē mētra aiāta / et spealit̄ cēbz: et
ortū ab eo. **S**ept̄ sexto et vlt̄o videre
nūz p̄tū ei⁹. **P**tes aut̄ capiti s̄ **A**ur.
in 3. fen. p̄. / ca. p̄. / s̄ dext̄ / s̄ ca
pilli. cutis. caro. p̄nicul⁹ extior. tra
neū. p̄nicul⁹ it̄ra fen. duo. / cēbz.
duo p̄nicul⁹ ifiores. rete mirabile.
os basilare. et adde. xi. vō ortū.

De capillis:

Capilli in capite fuerūt gnati. et
ex necessitate materie: et ex ne
cessitate finis. **E**t nūc matie q̄ cū
caput sit caminum / s̄ totūz corporis /
recipit fumosas supfluitates a toto cor
pore: q̄ s̄ matia piloz. et ideo p̄ autū
eis ei⁹ egredūt: et formāt p̄li mag
ni qui dūt capilli. **N**ecessitas finis
fuit q̄ cū caput sit expōsitū rebz extio
ribz alteratibz / habuit capillos: ut p̄
eos tūet̄ a noīis extiois alianabz.

De cuti:

Cuti capitis grossa est: q̄ capilli
debēt eē firmati et infixi in ea:
qui debēt habē radices magnas et q̄
grossas: et ideo cutis grossa fuit: **E**t
et q̄ est velamē et scutu ossis et cēbz:
cū sup craneū nō sit muscul⁹.

De carne:

Carō aut̄ apparet in fronte
temporibus: et circa mandibu
las.

De p̄niculo extioi cranei:

Elevata cuti cranei apparebit tibi
p̄nicul⁹ extior: fact⁹ p̄ tria
iuuamēta. **U**nu est: ut craneū
a cuti / et cutis a craneo / sine medio
nō tāgatur. **2. m.** ut craneū / per
hūc p̄niculū sentiat. **3. m.** ut per
hūc p̄niculū dura mater suspēdat̄
a craneo: q̄ hic p̄nicul⁹ gnāt̄ ex
neruis et ligamētis ortis a dura ma
tre / penetratibz p̄ gmissuras et poros
cēbz / ext craneū: ex quibz cōferitur
p̄nicul⁹ his extior.

De craneo:

Craneū est os magnū circūdā
cēbz extio: in cui⁹ cōmunitate
existit cerebz locatū: et ideo magnū
est hoc os in hoīe / sicut et cerebz.

Sig fig e. qz velasi est pibz pre
dictis p natem dicta: et velat et ce
bz p natem eade. **I**stud craneu no
fuit unu et idinu: s ptes habuit:
et hoc p mlta. **P**o: ut si fieret
nominatu in vna pte: no gicaret
alici l ton. **Z**: ut fumositates pte
fuer possent p iucturas extraneu ex
pelli: **Z**: ut vtz medicinu tpe
nct possit ad sbam cebi penetrare.

Iste ptes gnuate st iucturis (que
vocatur adorce s seratiles serratiles)
no en fuerut nodantes: qz no debet
monei illa ossa: s fuerut seratiles
ut firmiore facent colligata: et
ideo dentales st: Et fuerut duplres
s vere: et medose. **M**edose sut
due: s in vtz tpe simpore vna:

utroqz

Et dicit medose: qz no penetrant
intig: s tu apuit apparet exterig:

Itere vero st tres: sicut tres sut
ventriculi cebi: s Coronalis: facta
ad modu corone: Sagittal: p rumpes
sdm longitudine ad modu sagitte l
linee: Et 3: adorce lauda, q coti
nuatur craneu postig, qd est figure
laude: Et fuit figure istig, os pgtig,
qz cebi postig est figure pyramudal:

Que sit causa istig, apparebit in ano
thomia sbe cebi posthois: Et ex
his apparet q in gne quibz st ossa
capitis: s os frons: duo paites cra
nei: os lauda: et basilaro (qd stan
videbis) Et ex his patet, qd sit iu
uametu cranei: et pti eig. Et e
gritudines us st omu gnt: potest

ent pati mala oplexione: ²⁶⁹apostema:
et solutione gnuat. In q nota q
ipa est pculosa, qz discopru e aeri,
et appiquat extig altantibz, et maxie
si fiat in loo iucturaz, et spcaliter
in loo q dicit bregma: et e ps mol
lior et granlior q sit in craneo: et
tardig idurat in pueis: et hoc e qz
ibi fit gnuatio siue unio duaz gnuat
raz: **De cura dura matre et pia:**

Expedito craneo vides duos pan
culos, sub eo, s dura matre,
et pia matre, factos ut velat cebi:
et ut cebi no gngat a craneo, qd
est valde duru: Et ideo iuxta cra
neu imediate existit dura mater:
q solida et dura est: Juxta cebi est
pia mater, q mollis et humida est:
ut no ledat cebi. Etiam qz i ipa
gntet, siue gtere st vene: qbz me
diatibz nutritur cebi: Et ex h:
apparet, qre duo fuerut paniculi, qz

Po: hoc fuit, ut ne duru cotaget
cebz: et ut mollis no gngat craneu:

Est et alia causa, s ut si nocu
metu no gngat vni, adhuc no coi
taret cebi: Et dura mater ma
gis est alligata craneo ut et susse
dit ei: et ideo p ipm siue suas suturas
pstitas trsmittit nervulos, et liga
meta: Et habet et dura mater
gntitate cu cebi: vni penetrat p
ipm, diuides ipm p mediu, in dex
tru et sinistru: vsq ad ventriculu anteriore:
et diuidit et ipm in anig et postig.

Et ideo diuidit anig cebi a posteriori.

Et fuit hoc natura: quod unum est diuise
plexionis ab alio: Et sicut diuidit
dura mater: ita et pia mater:
imo magis: quod cum pia mater sit suste-
ntaculum venarum nutrimentum cerebri: diu-
sa est per canositates cerebri: et ut nu-
trimentum tribuat cerebro: sicut penetra-
uit usque ad ventriculos cerebri. Et cir-
cum circa velati sunt: ut puniculo subtilis-
simo: usque ad finem medulle: nam ventriculus
posterior puniculo non indiget: propter simi-
tatem eius respectu anterioris.

De cerebro in homine quare magis est in quantitate: quam in aliquo alio animali: eiusdem generis.

Puniculus eleuatus apparebit cerebri in homine magis in quantitate quam in aliquo alio animali: quod cor habet calidius eiusdem: et indiget per operationem intellectus pluribus spiritibus animalibus: Et hoc cerebrum duas partes habet: anterior: et posterior. **P**rior anterior diuisa est secundum dexteram: et sinistram. Et hoc diuisio apparet in substantia cerebri maxime: et ex consequenti in ventriculis. **E**i in substantia est medullaris et frigida et humida diuisa ab aliis medullis: quare non est generata ut cranium nutriat: sed potius cranium nutrit: ut generet cerebrum. **E**t eius inuentionem est: ut spiritum vitale sine plexione nata contempert: ut fiat animalis. **P**ostea vero vade scindendo leniter per medullam: donec peruenias ad angulum ventriculi anterioris magni: Et antequam peruenies usque ad lacunam: nota diuisum esse ventriculum in dextrum et sinistrum (ut dicitur): etiam parietes hinc inde sunt descendentis: usque ad basim. Et diuides dextrum a sinistro: et tunc

statim videbis aptitudinem: unumque ventriculorum. **I**n anteriori parte eius scilicet in angulo anteriori: locata est fantasia: que retentiva est spiritus a sensibilibus particularibus receptarum. **I**n angulo posteriori est imaginativa: que est apphesiva harum spiritus in fantasia retentarum: et eas apphedat componendo et diuidendo: discernendo hoc esse hoc. **I**n medio vero huius est sensus communis: que est apphedes spiritus delectos delectatos a sensibus particularibus: et ideo sensitiva hinc versus terminatur ad illum locum: ut riuus ad fontem: ut videtur. **E**t hec diuisa sunt secundum Animum de virtutibus animalium. et liget secundum Aristoteli et Galieno ibi tamen sit sensus communis: que diuisimode potest dici et fantasia et imaginatio: ut alias declarauimus. **E**t ex his potest patere inuentionem huius ventriculi: quod inuentionem sunt ut imaginatio: fantasia deseruiat: et sensui communi: et ut omnibus sensitiuis sine organo sensus: spiritum tribuat animale: ut sentiat. **E**t ex his apparet notum: que in hoc ventriculo et cerebro anteriori contingit: quod in eo potest esse egritudines fieri. **V**olutio continui tacti. **P**ala plexio: que si sunt in puniculo dolore causat: et si totum circumdat puniculum: vocatur omnium sine dolore oualis: si media parte emigraneam. **P**otest etiam pati egritudine que est apostema. **E**t si sit in puniculis: aliud vocatur sirsens: quod frequenter contingit: si sit frigidum: vocatur litargia: Si vero sit in substantia cerebri: pessimum est: et mortiferum. **P**otest etiam pati egritudine oppositionale. que si est oppulans: non

ex toto: aut est sba vaporosa / et sic e
vtrigo et schotomia: aut huioralis / et
sic est stupor / palis / et hmod: Si sit
opulatio ex toto: aut oppilat vetricu
los et sbam simulant simul: aut
ventriculos tm / Si ventriculos et
sbam / sic e apoplexia: si vetriculos
tm sic est epilepsia: Veru e q her
opulatio e oppilas alios vetriculos:
e no tm qm ariore. **M**etacolia est
de gne oplexiois male. **H**ic aut
pcedas ad mediu ventriculu / qfidera
intermedia / inter huc et mediu: et st
tria. **q** Anche q st sicut basis huius
ariore vetriculi / dextri et sinistri: et st
de sba rebri: ad forma et figura archaz:
Et a latere vniqz q vetriculos
ia ditos est sba una rubra sanguinea
facta ad modu vni oblogi siue subtor
ranei / ligata ligamentis et nervulis
altervtriqz q ad sui elongatione qstin
git et claudit anchas / et via siue nisi
tu ab ariore ad mediu: et extra: **E**t
qn ho vult cessare a cogitatioe et sui a
qfidatioe / eleuat paletes / et dilatat an
chas: ut non possit sps tnsire de vno
ventriculo ad alios: **E**t ptea vocat
vermis: tu q assilat vnu subterraneo
in sba et figura: et est in motu qrtiuo
et extensiuo: **P**ost hoc descende i seig
paulatine tm / **E**t p tibi occurret la
cuna q est qda granitas rotunda et
oblonga / in q medio est forame ten
des ifig ad palatu dyagonalit: et
ei occurrat via directa q a medio ven
triculo descendit directe ad collatoriu:

Et her lacuna habet circūquaqz e
minētiās rotundas magnas / factas
ad sustentandū venas l arteias / ad af
cedēdū res a reti mirabili ad ven
triculos ditos. **E**t ideo in basi eius
apparet glandule: q st iuxta rete mi
rabile / eminetes: **E**t p ista lacuna
vetriculi ariores / et rebz qm ad ptes
mediū eig / expurgat suas supfluita
tes: s rebz qm ad ptes ariores magi
expurgat suas supfluitates p colla
toria nauū. **H**ic expedis stati
sibi tibi apparet ventriculu mediu
qui est sicut qda via et tnsig ab ariore
ad postiore: **E**t in isto locata est
vty cogitativa / i estimativa: et me
rito. **E**t ha her vty opat qponēdo
fantasiata et meditata: ut ex sensus
eliciat no sensata: **I**te q ipa est
vty regitiva / totiq aialis: regime
aut totiq aialis consistit in cōphesioe
psennū / media ptiroz / et pronosti
cacione futuroz: et ideo debuit esse
in medio haz vntu apphesuaz /
et rememoratiuaz: **F**uit etiā in
medio hoz ventriculoz: ut sit vntus
eig in directo ad cor: eo q vty eig e
vty imediate deseruiens itellctū tu:
quare debuit ee in medio vetriculo:
Post istu pcedēdo tibi apparebit ve
triculo postior: q est in rebz postiori
situato et locato. **E**t hoc rebz est
velatu et distictu a pmo duobz pāni
culis ia ductis: q hoc est molle / scz
atig: et postig / duru. **I**stud rebz
postig locatu est: qz est p m miche:

et qz est p^m plurimū unū neruoz
 motuoz: motz aut fit p neruos mo-
 tiuos: qz q^o duriores s^t, tanto fortioes
 s^t. **I**stud tēbz ē figure pyramidalz
 qz vētriculz locatz in eo, est eq figure
 pyramidalis: Et causa qre illig fi-
 gure ē vētriculz postior, est, qz p pte
 infioris ei⁹ (q est basis ei⁹) debet reci-
 pe, et ideo debet habē latitudinē per
 pte supiorē debet q^one, et ideo acu-
 mē et structurā debet h^{re} in canūmē,
 qz spēs melig refuat in loco stricto q^o
 in aplo, et ideo fuit tal figure. **E**t
 ex his patet q opatio siue inuamētū ē
 istig tēbz postior: qz unū ē ut sit
 p^m motuoz neruoz, et nūqz:
 aliud est ut sit p^m istūm v^otū med-
 ratūe. **E**t ex hoc patet q passio
 p^oa h^uic est, qn lesa est mēoria:
 sicut qn lesa est cogitatio. **E**t q
 gritudo p^oa est vētriculo medio: et
 qn lesa est imaginatiua, passio est
 in vētriculo a^oriū: sicut qn passio
 est q^oas totū tēbro, oēs lese s^t v^otutes,
 et opates h^uic v^otū oim. **S**ed
 tu dices: Que est causa q vētriculz
 medig nō habuit tēbz mediu distictū
 sicut alii vētriculi: **R**espondū q
 causa fuit qz ista vētriculz est sicut
 via et trāsitz istoz alioz duoz: et
 ideo nō debet esse distictz ab eis sicut
 cerebz: Et hoc de anothomia tēbz rē:
De eleuatiōe tēbz qd inde appēbit:
 lozib:
Opta a tēbro siue a decē p^oncipa-
 libz p^oibz capis enūat sup in
 capitulo de capite, videntur esse qz

tuoz: qz organū olfactoz: neruū: orga-
 nū visū: siue oculi: et organū auditū:
 siue aures: **De organo olfactoz:**
His expeditis oportet eleuare tēbz
 leniter ita ut nō rumpat aliqz ner-
 uū, et itape eleuare a pte a^oriū, et tūc
 statū abī apparebūt due cartūale, files
 capitūbz māmillaz: Et in s^oba apparet
 files s^obe cerebri, et ideo a me-
 dullari s^oba s^t oste, velate subtilissimo
 p^oamulo (q dicit p^oa mater), et ideo s^t
 fragiles s^t satis, qz nō debent in hōie
 extra penetrare, et hoc qz tēbz ex odoi-
 bz rōfortat et fortificat: qz tēbz est
 qplexiois frigide et humide excedeter:
 odor aut tū sit fumalis euaporatio (ul
 nō sit sine fumali euaporatiōe) habet
 exsiccare et calefate: qre remitte habet
 lapsū tēbz, et ideo ipm habet inuare:
 quare nō nā ordinauit ut nō eloga-
 ret, rē a tēbro: sed intra tranēu re-
 manēt in q^oauitate emōtozū emūto-
 rū siue collatozū nāū. **E**t p pōsitates
 ossis nāū recipiūt vapores: et odoēs
 respēntat vsq ad a^oriū vētriculū tē-
 bz: **De neruis oras a tēbro:**
Procede postea et vide his neruos
 duos (maiores q s^t in corpore
 n^oo) vocatos opticos: qz origo est a
 s^oba tēbz. **E**t si bñ procedebas, videb
 qz q^onuate s^t tēbz s^obe in vētriculis
 a^oriūbz: et ex p^oamulo (s^t p^oa ma-
 matre tēbz (anq tranēu egrediatur)
 qūqz qz adūitē applicat, l qz qu-
 nāt, exūtes pforati in loco cruciatōis
 et vniōis ipoz: ut eis fiat vng locus
 cois: ut spēs vni⁹ rei/recepta a duob

Eleua
a pte a

